

mire Böhm gon-  
ról amit azonban  
gyszintén a har-  
an a negyedik és  
csak a polyák  
t mégis magához  
int csak a polyák  
magához tért  
a dolgokba. Mi-  
ugodtan ült az  
atos szerencsével  
nom, hogy lecsu-  
it megint be kel-  
kor nyert és vé-  
kunták a játékok  
ny tulajdonosa  
feküdt előtte,  
ott együtt. Mint  
evágta a pénzt,  
kissé félt, hátha  
lommál. Böhm,  
yekté, most már  
ezeket mondotta  
a viszi ez magá-  
ogy a titokzatos  
ohóságot a pénz  
szerényen s jó-  
bánta, hogy ör-

gróf, amikor va-  
kisétait, össze-  
legalkamasabb-  
arra, hogy fel-  
Van elég pénz,  
ároztta, hogy a  
dégőst a legkö-  
telégteleni a rá-  
köpenyét magá-  
ére szoritotta  
as ákácok so-  
fel és alá sétált,  
léken, közben  
az utat, ame-  
edves bajuszká-  
fekete hajával  
jól festett tit-  
stfőny és a lák  
a költői berivo-  
volból is szíve-  
el kísérte a ven-

ment a háztól,  
mögött  
amikor azt lát-  
n vesz észre,  
art lépni a me-  
keresztánál  
ossal és Netka  
s kisasszony  
anciával öltöz-  
ékszere volt.  
gróf ur — ki-  
s — keressük,  
gyermekünknek  
feljen meg ben-  
vacsorára. A  
k az asztalnál  
kapta fejéről  
etteljes, sőt fé-  
elvörösödve  
zonban ez a  
adt. Új helyzet  
színterére egy  
nesére, tulzot  
agatartása nem  
lött, ellenkező-  
s alázatossága  
mert a kisasz-  
ár maga az a  
on érdekes és  
nyire szerény  
mber példával  
a a leány —  
er, aranyl sze-

gyvet  
biót  
181 felefele,  
tein Kálmán  
riel 61. Csak  
moly ajánlatot

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77  
Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77  
Éjjeli telefon (nyomda) 2-181

ELŐFIZETESI ÁRAK:  
Égész évre . . . . .  
Félévre . . . . .  
Negyedévre . . . . .  
Egy hónapra . . . . .

XI évfolyam \* 127. szám

1928 június 12 Hétfő  
\* 5688 Sziván 24 \*

Dr. Ramasetter Róbert Budapest  
Disztr. 2. II. 8.

Cenzurát: Suciú

# KELET

## ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP



# Ünnepélyes keretek között zajlott le a temesvári konferencia

### Fischer József dr. hatalmas elnöki megnyitó beszéde. A világszervezet, a regati és bukovinai zsidóság üdvözléte. A konferencia vezetősége. Mayer Ebner és Silberbusch prof. előadásai. Az ifjusági nevelés szerepe a zsidó nemzeti mozgalomban

(Timisoara-Temesvár, jun. 11. Az Új Kelet tud.) Temesvár városa immár másodikban látja vendégül a falai között az erdélyi zsidó nép vándorparlamentjét: a cionista konferenciát. Hetek óta folytatták a lázas előkészületeket a temesvári cionisták, hogy a konferencia lefolyása minél méltóbb és impozánsabb legyen. Sajnos az időközben szükségesé vált terminuselosztás sok változást idézett elő a programban is. Az eredetileg három napra tervezett konferenciát két napra kellett redukálni, ami elsősorban a konferencia külsőségeinek és kísérő rendezvényeinek rovására történt. Csak a komoly és szorosán tárgyhoz tartozó programot tartottak meg. Ennek ellenére a konferencia képe a megszokott, felemelő ünnepélyességet mutatja.

#### A delegátusok fogadtatása

Vasárnap a kora reggeli vonatokkal érkeztek meg az első delegátusok és a délelőtti folyamán befutó összes vonat öntötték magukból a konferenciára érkező delegátusokat és vendégeket. Az az aggodalom, hogy a konferencia elhalasztása miatt a delegátusok nagyrésze akadályozva lesz a megjelenésben, alaptalannak bizonyult. Már a konferencia megnyitására több mint száz delegátus mandátumát igazolta a bizottság.

A delegátusok és vendégek fogadtatása és elhelyezése a legszívveléesebb formában, példás rendben és minden fönyakadás nélkül ment végbe. A főpályaudvaron permanens fogadóbizottság működött, mely az érkező delegátusokat fogadta, elszállásolta és a szükséges felvilágosításokkal ellátta.

#### A konferencia színhelye

Délelőtti tíz óra után már nagy volt az élénkség a Gyárvárosban, a Temesvári Sörgyár épülete előtt, amely a konferencia színhelyéül lett kiszemelve. A bejáratot kék-fehér girlandok és hatalmas Dávid-csillagok díszítik. Diszbe öltözött cserkészfiúk és fűrgé Aviya-Zeirah- és cserkészleányok fogadják az egyre sűrűbb csoportban érkezőket és látják el a konferencia különböző jelvényeivel. A sörgyár hatalmas udvarán tarka, mozgalmos élet folyik már. Itt nyert elhelyezést rögzített sátrak alatt a KKL bazárja, a gazdag buffet és kolozsvári Szafurth könyvkereskedés konferenciai könyvkiállítás.

Az ünnepélyes megnyitó ülés a sörgyár nyári színházának hatalmas helyiségében folyt le. A színpadot Herzl-képek, cionista zászlók, girlandok és

Dávid-csillagok díszítik. Délelőtti 11 órakor már zsúfolásig telve van a hatalmas terem.

Több mint ezer ember szorong a tömött padosorokban és várja a konferencia megnyitását. Élénk zsidóság mindenfelé, az egész terem állandó hullámzásban van. Régi ismerősök, konferenciai barátok üdvözlik egymást a meleg „Salom” köszöntéssel és hangos jókedvvel élvezik ki a viszonylatos örömet. Az idei vizionlátásnak annál nagyobb jelentősége van, mert a múlt esztendőben nem volt alkalmuk találkozni egymással Erdély cionistáinak.

#### Felvonulnak a pártok

A tömött padosorokban feltűnnek az erdélyi cionista konferenciák jól ismert standard alakjai. Nagyon sokan vannak akiknek ez immár a nyolcadik konferenciájuk, amelyen hűségesen részt vesznek. De számos újonc is van, akiknek ez a konferencia a premiért jelentés és akik izgatót megilletődéssel fi-

## Fischer József dr. megnyitó beszéde

### Igen tisztelt Konferencia!

A múlt év Elul havában Bazalben jubileumi kongresszusra gyűltek össze a világ minden részéből kiküldött delegátusok. Harmincéves fordulója volt a bázeli program megállapításának. Azóta első ízben ül össze az erdélyi cionisták konferenciája és úgy vélem, kötelességünk ez alkalmat felhasználni arra, hogy felidézzük az első cionista kongresszus emlékét, hogy hódolattal megemlékezzünk a zsidó nép azon nagyjairól, ezek között elsősorban hall hatatlan vezérünkről, dr. Theodor Herzlről és kiváló munkatársairól, kik a cionizmust élere hívták és ezzel az egész zsidó nép életének és célkitűzéseinek sorsdöntő fordulatot adtak.

A cionizmus harmincéves fordulóját ünnepelte. Harminc esztendő mily jelentéktelen időszak egy nép életében és mégis minő gyökeres változást idézett elő a zsidó nép történetében! Tulzás nélkül mondhatjuk, forradalmi változások ezek. Maga a cionizmus is a zsidóság belső forradalma, mert szakítást jelent a földnélküliség és ország nélkülség évezredes állapotával és szakítást jelent a megalkuvás és mindenbe beletörődés hagyományával: földet, országot követel a zsidó hontalannak és emberi meg népi jogokat az évezredes elnyomatásban elesetteknek és ami épen ilyen fontos, jelenti saját magunk felszabadítását a lelki szolga-

nyelük ezt a mozgalmas életet. Nagyon sok az ifjusági delegátus: Barissziánusok, Ezránusok, Avivák és cserkészek. A pártok is élénk propagandát fejtenek ki. Minden delegátus a vastkos konferenciai dosszié mellett megkapja a Herzl-blokk terjedelmes programját és a Hitachdut párt ötletes nyomdatechnikai kivitelű felhívását. A személyes agitáció is nagyban folyik. A lelkes párt emberek ivetket köröznek, amelyekkel aláírásokat gyűjtenek a pártba való belépésre. A nyomtatott programok létező pontjaikban ugyszólván teljesen egyeznek egymással mindkét pártnál és talán csak nüanszbeli és személyi természetű differenciák körül lesznek hevesebb viták.

#### A konferencia ünnepi a vendégeket

Néhány perccel 11 óra után a zsidó nagyteremben hirtelen csend támadt, majd néhány pillanat múlva hatalmas tapsvihár és lelkes heddad-kiáltások

ság alól, amely idegen szellem és idegen kultúra erejével nyugtázi le a zsidóság lelkeben szunnyadó évezredes népi és kulturértékeket.

#### Harminc év mérlege

Az idő rövidsége nem engedti, hogy részletezzem azokat a korszakalkotó alkotásokat, amelyeket a cionizmus rövid harminc év lefolyása alatt teremtett. Ámde úgy vélem, egy rövid visszajelentés is elegendő lesz a cionista szervezet rendkívüli jelentőségének jellemzésére.

Minő volt a zsidóság helyzete a cionizmus előtt? Hiszen nem szűnt meg a kótni a zsidó géniusz azelőtt sem. Voltak nagyjaink nekünk is, mint minden más népek. És mégis mily igaz volt Leo Pinsker feljajdulása, amikor Autoemancipáció című művében ezeket írta: **»Mi nem számítunk mint nemzet a többi népek sorában és nincs szavunk a népek tanácsában még oly dolgokban sem, amelyek minket legközelebről érintenek! A mi hazánk — a száműzetés, a mi egységünk — a szétszóródottság, a mi szolidaritásunk — az általános ellenségeskedés, a mi fegyverünk — a megalázkodás, a mi védbástyánk — a futás, a mi jövőnk — a márcólholnapra való tengődés. Minő szánalmas szerep egy nép számára, amelynek egykor Makkabeusai voltak!«**

Ez volt a zsidóság helyzete a cionizmus előtt. És ebben a méltatlan hely-

hangzanak fel. A vezetőség bevonul a terembe. Elsőnek dr. Fischer József magas alakja tűnik fel, utána következik Adolf Bernhard, aki a Consiliul Superiorit és a londoni Executivét képviseli, majd megjelenik a fehérfürtű, mosolygóarcu dr. Mayer Ebner, akit a terem közönsége tüntető szimpátiával és szünni nem akaró, lelkes heddad-kiáltásokkal fogad. Ezután sorba következik a vendégek: prof. Julian Silberbusch, a Consiliul Superior igazgatója, Schächter dr. Galacból, aki a Renasterea csoportot képviseli, dr. Hajdu Frigyes, aki Temesvár városi tanácsát és dr. Vertes Adolf, aki az összes temesvári hitközségeket képviseli végül a Szövetség elnökségének és kisintézőbizottságának tagjai foglalnak helyet a színpadon felállított zsidóasztal hosszu asztal körül.

A tapsvihár elülése után dr. Fischer József, a Szövetség elnöke emelkedett szófásra. Folyékony, zengő héber nyelven a következőket mondotta:

zetben vergődve egyfelől ellenségeink támadásai, másfelől az asszimiláció mind jobban és jobban sorvasztották erőinket. És ekkor lépett fel hódító erejével az új eszme: a cionizmus eszméje. A cionizmus megszervezte az országától erőszakkal megfosztott zsidó népet, hogy képessé tegye annak visszaszerzésére.

#### »Nép vagyunk — egy nép«

«Nép vagyunk — egy nép» — mondotta Herzl. »Legyünk végre szabad emberek, akik saját göröngyünkön akarunk élni és a saját honunkban nyugodtan meghalni!« — így indult meg a cionista mozgalom, amely kezdetben csak kevés lelkes emberre támaszkodhatott, de lassan-lassan mind hatalmasabb mozgalommá fejlődött. A cionista ideál igazságát a nemzetközi jog is elismerte, aminek bizonyosságát a Palesztina mandátum biztosította a zsidó nép jogát az országra. A cionista szervezet ezzel elérte közvetlen politikai célját. A zsidó nemzetei otthon de jure megteremtették, amde reánk várt a nemzeti otthon felépítése de facto és mint Nahum Sokolow a legutóbbi kongresszuson tartott beszédében oly találóan mondotta: **»Az ígért földje — a beteljesülés országa lett.«**

At kellett térni az országépítés gyakorlati munkájára. Emberfeletti nehézségekkel küzdöttünk: a nép ugyszólván szervezetlen volt, az anyagi

erők hiányoztak, nem csoda, ha egyik válság a másikat érte. Amde az erős akarat és a cionista felkesedés csodákat művelt és rendkívüli erőfeszítésekkel megindult a munka, amely minden nehézség ellenére máris gazdag eredményeket mutathat fel.

### Mit teremtett a cionizmus

Ha ma harminc év után mérleget készítünk a cionista munka eredményéről, az aktív oldalon önérettel mutatunk rá oly teljesítményekre, amelyek nemcsak a zsidóság történetében, de a világtörténelemben is páratlanok. Számos új zsidó kolónia Palesztinában, újonnan vásárolt nagy földterületek, a zsidó munka, a zsidó földön, az újból élővé vált nemzeti nyelv, önérettel munkás generáció, mely minden nélkülözés és emberfeletti küzdelem dacára hősiessé kitarat E. I. földjén, chalucáink, kik nem a megálázásban, nem a márol-holnapra való tengődésben keresik jövőjük pázist, hanem az alkotásban és az ország alapjainak lerakásában, egy modern iskolarendszer, élén a héber egyetemmel: ezek nagyjából azok az aktívumok, amelyek visszaszerezték a zsidóság becsületét, mert az egész világ előtt demonstrálták a zsidó nép teremtő erejét. Ezek az aktívumok nemcsak a cionistáknak, hanem az egész zsidó népnek nyereségei. És azok, akik eddig félve takargatták zsidó voltukat, ma önérettel nevezik magukat zsidóknak, mert az alkotás jogán igényt szereztek arra, hogy más népek mellett szavunk legyen nekünk is, szavunk, amelyet meg is hallgatnak.

Ami a cionizmus előtt egy közös sorsban színylő tömeg volt, egységes népszerűség akaratával és egységes célkitűzéssel.

És minő a mérleg másik oldala? A passzívumok? Ezen az oldalon csak a magunk mulasztásait láthatjuk.

### Palesztina a zsidó kérdés egyetlen megoldása

Valóban a zsidóság a maga egészében még mindig nem teljesíti kötelességét Erec Jisraellel szemben. Még mindig sokan vannak, akik nem érdekeltek tudatára annak, hogy Palesztina újáépítése a zsidó-kérdés megoldásának egyetlen reális lehetősége és hogy ennél fogva Palesztina újáépítését kell a zsidó problémák centrumává tenni.

A zsidóság ma két táborba oszlik. Az egyik táborban sorakoznak azok, akik az országépítő munkában részt vesznek és ezzel az egész világ zsidósága számára pártkülönbség nélkül egy szebb jövő utját készítik elő. A másik táborban a tétlenkedők csoportja, akik hol hitetlenkedve, hol cinikusan, vagy rosszindulatulag, de a legjobb esetben közömbösen nézik a többiek erőfeszítését.

Meddig tartják még lehetetlenségnek ezt a »munkamegosztást« az ellentétben lévő? Hiába valók a kicsinyes mentségek. A történelem nem kutatja az indokokat, csak megállapítja a tényeket.

## Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkáit foglalkoztathassuk, ha tehát

### olcsó és jó butort

Bösendorfer, Stigl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

### zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

## Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas raktárak. Hiteles egységnek kedvező fizetési feltételek

hogyan a mai nemzedék egy része nem tudott felemelkedni a történelmi hivatás magaslatára és a megállapított tények alapján a történelem kimondja ítéletét. Súlyos lesz az ítélet mindazokra, akik újászületéséért való küzdelemben cserbehagyták a népet.

Aki nem akarja vállalni ezt a súlyos felelősséget a történelem ítélszéké előtt, ne habozzon tovább, minden

## I. Ferdinánd király emlékezete

Ezután dr. Fischer József románfolytatta szavait és az elhunyt királyról emlékezett meg kegyeletes szavakkal. A delegátusok felállva mély és megható csendben hallgatták végig az emlékbeszédet.

— Ugy hiszem, — mondotta Fischer József — hogy most, amikor I. Ferdinánd király halála után először ülünk össze, mielőtt megkezdjük tanácskozásainkat, szent kötelességünk, amelyre a trón és haza iránti loyális érzésünk kötelez bennünket, hogy mély kegyelettel emlékezzünk meg az elhunyt uralkodóról. Nagyrománia megteremtőjéről, alattvalóink legjobb atyjáról.

A legutolsó konferenciánkon még Hozzá fordultunk, a legnagyobb hűséggel biztuk atyai jóindulatára népünk sorsát. Erezük jóindulatu gondoskodását a nagy királynak, a legjobb uralkodónak, éreztük szívének melegét, amely egyformán sugározta ki a szeretetet az ország minden alattvalójára.

Amikor elköltözött, mély szomorúságban és vigasztalanságban hagyta népeit. Halála fájdalmas csapást jelentett az egész országra. Nehéz megpróbáltatáson mentek keresztül az összes itt lakó népek, különösen a zsidó nép, amely nehéz sorsának jobbrafordulását a nagy halott bölcsességétől, jószágtól és igazságosságától várta.

Egyformán nagy volt, mint ember és mint király. Fáradozatlanul dolgozott, még a legnagyobb szenvedéseinek pillanataiban sem keresett nyugalmat, hanem valóságos emberfeletti erőfeszítéssel a legsúlyosabb körülmények között is töltötte be nagy kötelességét és csak a jövőre irányította tekintetét. Óriási erőfeszítéseket tett országának boldogítása érdekében. Ha az ország megerősítéséről és sorsának biztosításáról volt szó, nem habozott egy pillanattal sem, hogy a legnagyobb személyi áldozatokat hozza meg. Az öntudatos kötelességteljesítésnek legfé-

rejevel álljon a szent ügy szolgálatába és hozza meg áldozatait az orszáért és a népért

Ezzel a tanulsággal és ezzel az óhajtással zárjuk le megemlékezésünket a cionizmus harmincéves jubileumáról és kérjük a Mindenhatót, hogy adjon erőt a zsidó nép vezéreinek magasztos feladatuk végrehajtásához.

nyesebb példáját adta. Az elhunyt uralkodóval megköstöltatta a sors minden keserűségét az uralkodói hivatással járó szenvedéseknek, a nagy király azonban hűségesen hozta meg az áldozatokat, amint azt az ország érdekei megkövetelték.

Csak ezekkel az emberfeletti képességekkel lehetett valóra váltani a román nép évszázados ideáját: az összes románok egyesülését, amelyért annyi áldozatot hoztak.

Románia történetében a legfényesebb lap lesz az övé és emléke örökké élni fog népeinek szívében, akiket anynyi szeretettel és igazságossággal kormányozott.

Kegyeletes megemlékezésünk végeztével fogadjuk meg e gyűlés lelkes pillanataiban, hogy a trón iránti hűségünket változatlanul fogjuk megőrizni a jövőben is. És hogy méltók legyünk a nagy király utolsó kívánságaihoz, a legteljesebb hódolattal gyűljünk utóda Öfelsége I. Mihály király köré.

A mély átérzéssel elmondott beszédet megható kegyelettel hallgatta végig a konferencia. Majd Fischer József dr. indítványára az alábbi hódoló táviratot küldte el a konferencia régenstanácsnak:

### A magas Régenstanácsnak

Bukarest,

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség konferenciája, amely Temesváron ült össze, I. Ferdinándnak, a nagy és jó királynak korai halála fölött érzett fájdalmát kifejezésre juttatva, az alkalommal újból kifejezésre akarja juttatni a trón és dinasztiaval szemben való hűségét és alattvalói hódolatát. Kéri az Istent, adjon erőt a magas régenstanácsnak, hogy az ország és összes alattvalóinak jólété érdekében betölthesse nehéz misszióját és viseljen gondot I. Mihály királyra, a dicsőséges dinasztia méltó utódjára.

A konferencia megbízásából:  
Dr. Fischer József, elnök.

## A konferencia vendégeinek üdvözlése

Ezután Dr. Fischer József német nyelven folytatva beszédét:

A konferencia nevében, amelynek folytatására itt egybegyűltünk, üdvözlöm mindenekelőtt Bernhard Adolf urat, a romániai cionista szervezetek Consiliul Superiorjának elnökét, aki konferenciánkon egyben a cionista világszervezet végrehajtó bizottságát is képviseli. Üdvözlöm dr. Mayer Ebner urat, a bukovi Zsidó Nemzeti Szövetség és cionista szervezet elnökét, valamint a többi igen tisztelt vendégeinket, üdvözlöm őket a mi tradicionális Baruch Habbah köszöntésünkkel. Köszönöm nekik, hogy meghívásunknak eleget tettek és időt, fáradságot nem kímélve, eljöttek, hogy értékes közreműködésükkel segítsenek bennünket. Meg vagyok győződve róla, hogy tanácskozásaink nemcsak nekünk, de egész Nagyrománia zsidó népének kedvező eredményeket fognak hozni.

Nem csupán formalitás és nem is véletlen, hogy a mi mélyen tisztelt vendégeink ma együtt ülnek velünk a tanácskozó asztalnál, hogy utat és metódusokat keressünk az együttműködéshez és a zsidó ügy előmozdításához. Sokkal több ennél! Ezek a közös tanácskozások szimbo-

lizálják az együvé tartozásnak immár erősen kifejtett érzését, valamint azt a törekvést, hogy ezt az együvé tartozást organikus módon is megvalósítsuk. Bizonyíték ez annak, hogy nemcsak mi, de az ország többi cionista szervezetei is az erők szorosabb összefogását halaszthatatlan feladatuknak tekintik.

### Az erők szétforgácsolása ellen

Nemcsak a cionista eszme egysége, nemcsak a Palesztina-munka vitális szükségletei, de Nagyrománia zsidóságának általános helyzete is szent kötelességé teszi mindannyiunknak, hogy mindent kövessünk el, hogy a zsidó energiák szétforgácsolásának mai állapota megszűnjék és ezáltal kivégezzük ellenfeleink kezéből azt a fegyvert, amely küzdő feleként állítja szembe egymással a zsidó testvéreket, hogy ezáltal megbénítsa az egész zsidó nép erejét. A mi szétszakítottságunk már kalkulációs bázisa lett ellenfeleinknek, már számolnak vele, hogy mi az egyenletesség népe vagyunk, hogy vallási kérdések, politikai és gazdasági problémák választanak el egymástól és áthidalhatatlan szakadékokat vágnak soraink közé, ahelyett, hogy közös fronton vonulnánk fel összes erőinket.

Ezek a mi gyöngeségünkre spekuláló elemek voltak azok, akik szentségeinket, templomainkat és tóráinkat bűnös módon megátámadni, elpusztítani merészkettek, de ugyanezek győztek meg arról is, hogy az egyenletességnek és szétforgácsoltságnak mai állapota végzetes veszedelemeket rejt magában. A múlt év decemberének borzalmas eseményei megmutatták ellenségeink igazi arcukat és ezek az események szolgáljanak mementóul arra, hogy kölcsönös segítős és támogatás nélkül és ha nem fogunk össze, ama láthatatlan földalatti hatalmak ellen, amelyek élet-halál harcot hirdettek meg ellenünk, teljesen védtelenek leszünk és ezért hangsúlyozom, hogy ha az egységes szervezet létrejötte eddig sürgős ügy volt, ugy most halaszthatatlan köteletségévé lett a romániai zsidóság valamennyi felelős faktorának és ha eddig e szervezet megalkotása életszerűségi kérdés volt, ugy most már létkérdéssé vált.

### Az egységes szervezetről

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség már évek óta fáradozik azon, hogy a romániai zsidóság politikai és gazdasági érdekeinek védelmére megteremtse az egységes szervezetet. Utolsó konferenciánk ebben a szellemben már elvi határozatokat is hozott. Nagyintézbizottságunk utolsó ülésén meg is jelölte az utakat, amelyek ezen elvi határozatok realizálásához vezetnek és a vezetőség ismételt kísérletet tett arra, hogy ezen elvi határozatokat valósággá váltsa. Sajnos, fáradozásaink mindezekig még nem juttak a kívánt eredménnyel.

Hogy erre irányuló törekvésünk eredménytelenségének mik voltak az okai, hogy vajon ideológiai különbségek vagy pedig a metódusokra vonatkozó nézeteltérések állottak eddig az országos szervezet létesítésének útjában, az e pillanatban másodrendű fontosságúnak tartjuk. Tény az, hogy az országos szervezet több évi kísérletezés után sem jött még létre. A zsidóság mai helyzetében félre kell tennünk minden megfontolást és neki kell vágnunk az országos szervezet megalkotásához, mert csak ennek segítségével leszünk abban a helyzetben, hogy az élet-erőnkre törő támadásokkal szemben eredményesen védekezhessünk.

### A Consiliul Superior szerepe

Különös elégtétellel konstatalhatom, hogy ami az egyes országos cionista szervezetek munkájának koordinálásáról illeti, az első hatóság lépés megtörtént a Consiliul Superior életbehívása által. A Legfelsőbb Tanács megalakulása mindenképp Bernhard Adolf elnök ur fáradozásainak köszönhető, akinek lelkesedése és áldozatkészsége lehetővé tette, hogy a Legfelsőbb Tanács megkezdhesse működését. Szívvel jövő köszönetünket töltsöcsolom neki ezen alkotó tetteért.

Természetesen még az első kezdetnél tartunk, de már ez a kezdet is sokat ígérő és minden okunk megvan remélni, hogy a Consiliul Superior munkája egyre gyarapodni fog intenzitásban, különösen az ifjúsági és kulturális terén, valamint az egyes szervezetek közötti kontaktus elmélyítése tekintetében fog áldásos munkásságot kifejteni. Biztosítjuk a Legfelsőbb Tanács vezetőségét, hogy a magunk részéről mindent meg akarunk tenni, hogy a Legfelsőbb Tanács a nagyromániai cionista élet jelentős faktorává fejlődjen és hogy működésével minél hatékonyabban működjen közre a cionista ideálok megvalósításában. Fogadják mélyen tisztelt uraim megégyeszer legszívesebb üdvözlésünket és köszönetünket megjelenésünkért.

Sok kis nöcske mit sem sejtő,  
Elcsúfítja májfolt, szeplőt.  
A „Gyopár Crem“ elmulasztja,  
Gyopár szappan elriasztja.  
Ki nem használja, el sem hiszi,  
Pedig így van!

MARSI GIZI

Befejezésül dr. Kiván a konferencia mindvégig lelke közönség.

Ezután dr. H. aki Temesvár p. rosi tanácsának majd saját nev. konferenciának. mond, — nem t. zel kereteibe, de. kiséri a Paleszt. törekvést és azt e. is. Az a meggyőz. tetben nem le. zsidó és zsidó k. nem egyetlen pá. egyetemes zsidós.

Dr. Vért. ségi kon.

Dr. Vértés Ad. hitközség nevében. óiát. A magam. bár barátja vagy. megsem tartozó. keretei közé. Sz. zom ezt, hogy. hogy alapján. differenciák ebb. yezt és nem sz. A cionista gond. zsidóság széles. Ennek bizonyítá. mi városunkat. áldozatokkal jár. véseinek támoga. konferenciát ho. a jövőben is tel. get.

Dr. Vértés ez. helyzetéről besza. mindig is a leg. vőzölte a zsidó. kai szervezkedés. párt megalakítá.

Önálló kisebb. nek független. többi többség. pa.

Biztosítja a kon. férékvéseiben lel. gül köszönetet. vében a meghívá. másolt üdvözlet.

Dr. Vértés bes. lelkesedéssel fog.

Háro.

Dr. Schaechte csoport nevében. Kéri, ne tekintse. nyájás szóval e. jék meg, hogy n. módon részt. munkálataiban. tumra akarja fe. gyelnét: 1. A G. sen kiegészítend. nsta frakciók k. szervezet ilyenf. legyen a román. cionistáknak m. lémával foglalk. val is. Különös. kérdés kielégít. tának az élet n. cionistának kell.

Wasserstrom. ráchi központ. renciát. Sok s. munkálataihoz, konzervatív zsid. Ezután egy sz. lamon királyról. maz a zsidóság. Fischer Ernő. vezeték üdvözle. ia a konferenc. munkáakaratáro.

(Folytatás)

Colun. Révész Er.

Birdesser

Befejezésül dr. Ebner sok szerencsét kíván a konferenciának. Ebner beszédét mindvégig lelkes tetszéssel hallgatta a közönség.

Temesvár város nevében

Ezután dr. Hajdu Frigyes szólalt fel, aki Temesvár polgármesterének és városi tanácsának üdvözlését tolmácsolta, majd saját nevében is sikert kíván a konferenciának. A maga részéről, ugymond, — nem tartozik a cionista szervezethez, de azért meleg szimpátiával kíséri a Palesztina felépítésére irányuló törekvést és azt erjéhez képest támogatja is. Az a meggyőződése, hogy ebben a tekintetben nem lehet véleménykülönbség zsidó és zsidó között, mert Palesztina nem egyetlen pártnak az ügye, hanem az egyetemes zsidóság feladata.

Dr. Vértés Adolf a zsidó kisebbségi konferenciáról

Dr. Vértés Adolf, a három temesvári hitközség nevében üdvözi a konferenciát. A magam részéről — ugymond — bár barátja vagyok a cionista eszmének, megsemmi lenni a cionista szervezet keretei közé. Szándékosan hangsúlyozom ezt, hogy mindjárt hozzátévessem, hogy alapjában véve nincsenek lényeges differenciák ebben a kérdésben a szervezett és nem szervezett cionisták között. A cionista gondolat az utóbbi években a zsidóság széles rétegeit hódította meg. Ennek bizonyításául elég, ha felhozom a mi városunkat, Temesvárt, amely óriási áldozatokkal járul hozzá az Önök törekvések támogatására. Biztosíthatom a konferenciát, hogy a temesvári zsidóság a jövőben is teljesíteni fogja a kötelességeit.

Dr. Vértés ezután a zsidóság politikai helyzetéről beszél és hangsúlyozza, hogy mindig is a legnagyobb szimpátiával üdvözölte a zsidó kisebbség egységes politikai szervezkedését és az országos zsidó párt megalakításának tervét.

Öndőlő kisebbség vagyunk, amelynek függetlenségét kell politikáját a többi többségi és kisebbségi pártok patronátusától.

Biztosítja a konferenciát, hogy ez irányú törekvéseiben lelkes támogatója lesz. Végül köszönetet mond a hitközségek nevében a meghívást és az elnök által tolmácsolott üdvözlésért.

Dr. Vértés beszédét a konferencia nagy lelkesedéssel fogadta.

Három cionista posztulátum

Dr. Schaechter (Galati) a Renasterea csoport nevében köszönti a konferenciát. Kéri, ne tekintseik öt vendégnek, akik pár nyajas szóval elfintéznek, hanem engedjék meg, hogy mint dolgozó elvtárs aktív módon részt vehessen a konferencia munkálataiban. Három fontos posztulátumra akarja felhívni a konferencia figyelmét: 1. A Consiliul Superior sürgősen kiegészítendő az összes meglévő cionista frakciók képviselőivel, hogy ez a szervezet ilyenformán hűséges bükörképe legyen a romániai cionizmusnak. 2. A cionistáknak minden aktuális zsidó problémával foglalkozniuk kell, így politikával is. Különösen a regátban vár ez a kérdés kielégítő megoldásra. 3. A cionistának az élet minden vonatkozásában cionistának kell ennie.

Wasserstrom Sándor az erdélyi Mizráchi központ nevében üdvözi a konferenciát. Sok sikert kíván a konferencia munkálataihoz, amelyet elsősorban a konzervatív zsidóságnak kell támogatnia. Ezután egy szép hasonlatot mond el Salamon királyról, amelyet találóan alkalmaz a zsidóság mai helyzetére.

Fischer Ernő az Aviva és Barisszia szervezők üdvözlését tolmácsolja és biztosítja a konferenciát az ifjuság töretlen munkákaaratáról.

(Folytatása a 9-10 oldalakon).

Columbia gramofon és lemezek Révész Ernő, Targu-Mures.

Birdessen az Uj Keletben

# Két egymástól távoleső jégtömbön tartózkodnak az „Itália“ hajótöröttjei

## „Jó egészségnek örvendenek, de sokat szenvednek a hidegtől“

Oslo, június 11. A „Citta di Milano“ legújabb táviratai ismételt megállapították, hogy az Itália minden tagja sérületlen és bár sokat szenved a hidegtől, jó egészségnek örvend. A „Citta di Milano“ parancsnoka megkérte az oslo olasz követséget, hogy hasson oda, hogy az orosz kormány a legis leggyorsabban küldjön ki jégtörő-gőzöst az Italia segítségére, melynek pontos földrajzi fekvése az északi szélesség 18,30, a keleti hosszúsága 28 foka. Lützow Holm és Larsen norvég repülő, reggel elindultak gépükön, hogy megkíséreljék az expedíciót elérni.

Kingsbay, június 11. Az Italia rádió-telefonistája ma szikratáviratban tudatta, hogy az expedíció tagjai két nagy, egymástól távoleső jégtömbön vannak, amelyek a szárazföldtől messze esnek. Az egyik léggömböt a szelek a partfelé hajtják. Szakértői vélemény szerint az expedíció tagjainak elszállítására egyetlen lehetőség kínálkozik és pedig az, hogy Larsen, vagy Lützow pilóták sorban el-

szállítják őket.

Tromsø, június 11. Egy hajónak sikerült állandó rádió-összeköttetést teremteni Nobiléékkel. Megállapítást nyert, hogy Nobiléék az északi szélesség 80-ik foka és a keleti hosszúság 22-ik foka között lévő Foyn-szigeten vannak. A Braganza nevű hajó jelenleg Mossel Bayban befagyva áll és mindössze nyolcvan kilométerre van Nobilééktől. A hajó legénysége egy kutyaszárnyat indított el, amely valószínűleg még ma Nobiléékhez érkezik. Amíg az orosz és olasz nagy hidrolánok Kingsbayba nem érkeznek, az

Italia személyzetének megmentésére nem lehet gondolni. Larsen és Lützow gépei kicsinynek bizonyultak. Larsen azon a véleményen van, hogy az Itáliát a nyugati ciklon és a sűrű köd kényszerítette arra, hogy egyre mélyebbre ereszkedjék. Valószínű, hogy a léghajó alváza jéghegybe ütközött, minek következtében a motorok és a rádió-készülékek hasznavehetetlenné lettek. Ezután a vihar a léghajót keletre sodorta. A pápa megkapva a Nobiléék sorsáról beszámoló legújabb híreket, így kiáltott fel: „Adassék hála az istennek!“

CORSO filmszínház

A nyári szezon alatt az előadások kezdete fél 6 és fél 10 órakor. A fél 6 órai előadásnál szállított helyárak: Páholy 30 lel. Tállásszék 30 lel.

Ma utoljára a szezon leghatalmasabb társadalmi drámája a

### A szent hazugság

Főszerepben Ottó Gebuhr, Mindszentihy Mária

10n

Emil Janningssal — Az utolsó ember

10n

# Autobusz-szerencsétlenség Kolozsváron, súlyos sebesültekkel

## Désen is súlyos katasztrófa történt, Brasóban a kolozsvári Magyar Színház tagjait érte autószerencsétlenség

(Cluj-Kolozsvár, június 11. Az Uj Kelet tud.) Ma délelőtt a Calea Victoriei-en (v. Kossuth Lajos uca) több súlyos sebesüléssel járó autóbusszerencsétlenség történt. A 349-es számú autóbusz a v. Magyar uca felől haladt a Fötér irányába. Az autóbuzson, mely rendes sebességgel haladt, Pavel Dionisie soffőrön és Bilz Ilona 18 éves kísérőnön kívüli szerencsére csak két utas ült, akik többbesebbséggel súlyos sebesülésekkel, valamenyien áldozatul estek a váratlanul bekövetkezett szerencsétlenségnek.

Amikor az uca jobboldalán haladó autóbusz az uca közepére érkezett, váratlanul egy gyerek rohant az uttesten keresztül, aki egy uccal torlódásban éppen a rohanó autóbusz előtt megállt. A soffőr, hogy a szerencsétlenséget kikerülje, hirtelen balra kormányozta az autóbust, és így sikerült az autóbusz elé tévedt fiút kikerülnie.

Ugyanebben a pillanatban azonban a Fötér felől egy gyorsan robogó parasztszekér közeledett az autóbusz felé,

melyet mepillantva, a soffőr kénytelen volt újra jobbra visszakormányozni autóbuszát.

A váratlan kanyarodó következtében azonban

az autóbusz félrebillent és a következő pillanatban óriási robajjal felfordult.

E pillanatban az autóbusz utasai velőtrázó sikoltásokban és segélykiáltásokban törtek ki és rövideesen az uca közönségéből hatalmas tömeg gyűlt a felfordult jármű köré. Szerencsétlenségre, az autóbusz éppen arra az oldalára fordult, amelyen az ajtó van és így a segítségért kiáltó utasokat csak akkor lehetett az autóbusból kimenteni, amikor a hamarosan ki-rendelt rendőrkülönítmény az uca közönségének segítségével kerekre állította a felfordult járművet.

Amikor az ajtó kinyitották, öt több sebből vérző embert szállítottak ki a szerencsétlenül járt autóbusból.

A legsúlyosabban Bilz Ilona, az autóbusz 18 éves kísérőnője sérült meg, akinek bal karja eltört.

Bijiu Izidor közrendőr, aki szintén az autóbusz utasa volt, könnyebb sérüléseket szenvedett. A soffőr mindkét karján szenvedett súlyos zúzódásokat, míg a jármű másik utasa, Daumen volt ezredes özvegye, hátán szenvedett könnyebb sérü-

léseket. A sebesülteket a rögtön előhívott mentők szállították be a klinikára.

A rendőrségi kihalgatások beigazolták, hogy a szerencsétlenségért senkit sem terhel felelősség, mert az autóbusz elé került gyerek és a parasztszekér közeledése okozták a könnyen végzetessé válható szerencsétlenséget.

Dési tudósítónk jelenti: Tegnap délután gróf Bethlen Balázs és gróf Bethlen Beáta grófnők Somkerék felé mentek autójukkal és a Bethlen felé vezető országúton vásáros szekerekkel találkoz- tak össze, melyek szabályellenesen haj- tottak.

A szűk uton nem volt hely az autó számára s a nagysebességgel haladó gépkocsi az országút mellett árokba zuhant.

A zuhanás ereje messzire kivetette az autóból a két grófnőt és a soffőrt, kiket a gépkocsiból mintegy 10 méternyi távol- ságra szedtek fel az országúton haladóik.

Egy másik autón Beszterecére szállították a szerencsétlenség áldozatait, ahol megállapították, hogy gróf Bethlen Balázsné agyrázkódást szenvedett. Gróf Bethlen Beáta és a soffőr csak könnyebb sérüléseket szenvedtek.

Brassói tudósítónk jelenti: A Brassó- ban vendégszereplő kolozsvári Magyar Színház tagjai Sepsiszentgyörgyre rándultak át autón, ahol Nászjezsaka című operettet kellett volna előadniuk. Az autóbuzson utazó színészeket szerencsére csak kisebb baj érte, ugyanis a bohóm hangulatu Leóvey állandóan konyakkal kínálta (az amugyis ittas soffőrt, aki végül nem tudva tájékozódni, egy velle szembejövő parasztszekérről, egy utazó- fának vezette a jökédvű társaságot, a melyben egyébként Leóveyn kívül a tár- sulatnak néhány görlje és statisztája foglalt helyet. A legsúlyosabban Leóvey sérült meg az autózók közül — sérülései azonban pár nap alatt begyógyulnak.

# A kínai beavatkozás miatt kiéleződtek az ellentétek Amerika és Japán között

## Pekingben a forradalmi tanács kezében van a tényleges hatalom

London, június 11. Tokióból érkezett jelentések szerint Japán beavatkozása a kínai helyzetbe, amint ez várható volt, nem maradt hatás nélkül az amerikai Egyesült Államokra és az utóbbi napokban egyre jobban kiéleződnek az ellentétek a Kinában tartózkodó japán és amerikai csapatok között. Így a japán sajtó feltűnő helyen regisztrálja azt a Tiencsinből érkezett jelentést, hogy szer- dán egy japán katonai repülőgép felderítő szolgálatot végzett és ebben egy ame- rikai katonai repülőgép megakadályozta oly módon, hogy mindig közvetlenül a japán repülőgép alatt manőverezett. A japán sajtó nagy felháborással kom- mentálja ezt az incidenst és azzal fenye- getőzik, hogy hasonló esetek megsmét- lődésénél a japán kormány kénytelen lenne energikus eszközökhöz nyulni. A japán-amerikai ellentétek kiéleződésére mutat az a körülmény is, hogy az ame- rikai expedíciós csapatok parancsnoka, tegnap meglepetésszerűen tudatta a többi hatalom megbízottjaival, hogy ezen- tul önállóan fog eljárni Kinában és min- den kapcsolatot megszakít a többi hata- lom csapataival. Japán körök ezt az el- határozást úgy kommentálják, hogy en- nek éle kizárólag Japán ellen irányul.

Tiecsin, június 11. A visszavonuló északi csapatok váratlanul megtámadtak egy tengerparton horgonyzó japán flottá- lát. Két japán hajó, amelyet egy torpedó- romboló kísért, erős ágyu- és géplegyver- tűzbe került, mire a japán hajók viszo- nozták a tüzelést mindaddig, amíg a ki- nai csapatok vissza nem vonultak.

London, június 11. Pekingben teljes rend és nyugalom uralkodik és dacára annak, hogy a várost Feng tábornok csá- patai tartják megszállva a tényleges ha- tolam az ujonnan alakult központi forradalmi tanács kezében van, amely- nek csendőri karhatalmát Jen tábornok vezeti. A csendőrség tapintatosan és a legnagyobb energiával látja el szolgálatát úgy, hogy az idegenek, akik napokon át kerültek a kínai városrészt, ismét foly- tatják normális üzleteiket.

— Segélykérés. Egy szegény asz- szony, akit lakásából kilenc gyermeké- vel (a legidősebb tizenhét, a legfiata- labb kétéves), kitesznek, mert nem tud ja fizetni házbéret, arra kéri a jöszivű embereket, hogy katasztrófális helyze- téből mentse ki. Adományok Külmo- nostori-ut 25, Weiszné.

sem sejtő, eplő. elmulasztja, asztja. sem hiszi, GIZI

# Egymásután tizenkétszer csapott be a villám és hét embert megölt

**Borzalmas itéletidő vonult végig Baranya-megye déli részén**

(Pécs, június 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Délbaranyában szombaton irtózatossá itéletidő pusztított. A jugoszláv területen levő Beremend községben egymásután tizenkétszer csapott le a villám a templom tornyába. A harangozó, valamint a harangozásban segédkező hat gyermek szörnyethalt. A templom falai megrepedtek és kigyulladtak.

Baranyamegye legdélibb részén, a jugoszláv határ mentén szombat délelőtt olyan vihar vonult végig, amely borzal-

masságában szinte egyedülálló a nyári zivatarok sorában. Az orkánt olyan sűrű villámcsapások kísérték, hogy a villámok valóságos kavarnákat vajták a földre és a buzatáblákat valósággal felperzszelték. A termés a vihar által sújtott területen teljesen tönkre ment.

A borzamas vihar következtében megszakadt a táviró- és telefon összeköttetés, annyit azonban meg lehet állapítani, hogy a vihar a legszörnyűbb pusztítást Beremend, Magyarboly, Bezédek és Lippó

községekben vitt véghez. Az első jelentés szerint a viharnak számos halálos áldozata is van. Beremenden a halottakon kívül két ember megnémult. A katasztrófáról a táviró- és telefonösszeköttetés megszakadása miatt közelebbi részletek még nincsenek.

A jugoszláv baranyai terület megmenekült az elemi csapástól és ezen a területen szombaton egész nap derült és szép idő volt.

# INNEN-ONNAN

**Kényszerszermunkára a kövérekkel**  
Vajjon a hájasság és rossz gyomor társadalmi bűnnek tekinthető-e?

Ezt a különös kérdést vetette föl utób egy angol élettan tudós, Collingwood doktor.

Az állítja, hogy az elhízottság és a rossz emésztés »társadalmi veszedelem«. Mindakettőt meggyöngyíti az ember tevékenységét, a túlsók táplálék a szervezet egyensúlyát lerontja, a gyomorzavarok károsan befolyásolják az emberek vérmérsékletét.

Ennélfogva a tudós doktor törvényt követel, mely megbünteti az embereket az asztal kicsapongásai miatt. Ami a hájasokat illeti, akik tudvalevőleg kedélyes, mulatságos emberek a társaságban, az angol orvos igen szigorú hozzájuk.

Küldjük ki őket a kikötőbe, teherhordásra, hajórakodásra, ha pedig az sem elegendő, kényszerszermunkára vevük.

Collingwood rendszabályai talán túllontul erőlyesek, de csodálatos, hogy mióta felszínre hozta véleményét, való sággal özőnölnek hozzája a kövérek, tőle várják a gyógyulásukat.

**Háboru — a Hold ellen.** André Maurois, az elmés francia író, jeles szatirikus, aki szívesen foglalkozik az emberiség jövődjének megállmodásával, egyik legutóbbi könyvében a történetet 1992-ben játsszatja.

Mi lesz akkor? A gunyosan kedves históriából megtudjuk, hogy 1930 után majdnem minden hatalom öt embernek a kezében központosul, aki a közvéleményt, mint újságkiadó és szerkesztő szinte korlátlanul irányítja. Természetesen ekkoriban is dúljak még pusztító háborúk, de végül a közvélemény diktátorainak jötkön yzsarnoksága megszűnteti az embermészárlást és béke lesz a földön.

Csakhogv ez a béke nagyon ingatag alapon áll. Már-már ugy volt, hogy egy nemzetközi gazdasági vita újra föllángoltatja a háborút, mikor az egyik diktátor, egy okos angol, egyike azoknak a bátor és elszánt fiatalembereknek, akik a világot megmenthetik, egy vakmerő és látszólagos ötletet eszel ki.

Mimthogy az emberiség a békében általában unatkozott és ő tudja, hogy a tömegeket pusztán gyűlölettel és harccal lehet együtt tartani, szükségessnek mutatkozik, hogy a népek gyűlöletét valami másra irányítsa, ami nem érthat sem annak a másnak, sem pedig maguknak. Erre a célra — ugy gondolja — legmegfelelőbb egy ybolygó, még pedig a legközelebbi, a Hold. Ezért az újságjában egymásután jelenteti meg a cikkeket, melyekben rámutat arra, hogy távoli falvakat titokzatos sugarak pusztítanak el. Néhány megvesztegethető tudós kimutatja, hogy ezek a sugarak csak a Holdról jöhetnek.

Erre az emberiség egész egyeteme fölháborodik és szidni kezdi a Holdat. A mulatóhelyeken gyűyos, metszően ostorozó kuplékat énekelnek és pi-maszkodó égitest ellen s az emberek kikérik maguknak az eféle hatásköri kihágást.

Ennek a tréfának mindenesetre meg van az az eredménye, hogy a gazdasági vita elül, minthogy a gyűlölet más tápot talált. Ellenben közben egy tudós csakugyan fölfedezi a romtó sugarakat, melyek egész a Holdig érnek és ott pusztítást okozhatnak. Ebből azután valóban háboru támad a Holddal, mely megtorolja a beavatkozást s a világegyetem 1992-ben egészen lángba borul.

**Hódok.** Szerencsére még nem ösmerrünk mindent, a tudománynak megannyi titka van, az új kutatók számára folytonosan kínálkozik egy-egy járatan terület.

Bármennyit is irtak eddig a hódok csodálatos építkezéséről és ügyességéről, tízetese-ták életüket, csak éjszaka akkor vágnak rat, építenek.

Most — ami ban olvassuk relemmel figyelemmel esztend nelmányozott dezert telepen mos ivlámpák fényhez a hód szoktak, val dőshoz is, me jóval, amit s nyérrel, sárga mindenesetre a faháncs.

A tudósok dományos foly — A him negyven kilöt csak harminc melyet mi tápmig a többiek után a kisköl uszóleket ad ban csak félal lassan fejlődne tudnak a víz baikkal uszna zák magukat, építési anyag szállításra has des állatok, h nak, de mikor jölják maguka a farkukkal b nagy zajt ve rentene.

**Barnák** elő szoló népszerű a méltányos a most a barnák dobót. Egy columb ben óhajta be na nő »érzelm tai tartalmasa a mozaikát sz megnézte ve ben John Gilb kolozik s a jele nyomásukat. A magasabb volt dőbogott.

Londonban tatja az angol városrészen. Ez a furcsa ké ság ülésén igazgató véle az »ó társaság ket.« Miután e a többi közle tősági is nyi hozzászóltak a kise akart en most még min lakkak voltak szebb leányok kardoskodik. legtöbb párthi

**Az omnibus** öreg jármű, letremöltő om jubileumát üli. az omnibuszt tekinteniünk, I tyán korban v Páris uccáin előtt jelentek hogy az omni zinnel hajtott egy javított,

# A Népszövetség elnökének Apponyi levelére adott válasza szerint az optánsügy nem tekinthető lezártnak

**Magyar politikai körökben felmerült a népszövetségből való kilépés gondolata. Titulescu expozéjára készül**

Genf, június 11. Apponyi Albert gróf Magyarország genfi delegátusa, levelet intézett Augeres Bethincourthoz, a népszövetségi tanács elnökéhez, aki tudvalevőleg unokatestvére Titulescu külügyminiszternek s tiltakozott az elnök vitázáró kijelentései ellen. Az elnök ugyanis azt mondotta, hogy az optánsügy a Népszövetség előtt lezártnak tekintendő.

Az elnök tegnap válaszolt Apponyi levelére s kijelentette, hogy magáévá teszi Apponyi álláspontját annyiban, hogy a tanács döntése nem jelenti azt, mintha az optánsper mostantól kezdve véglegesen lezár kérdésnek lehetne tekinteni.

Apponyinak a népszövetségi tanács elnökéhez intézett levele a román félhivatalos irodairod, a Rador jelentése szerint igen kinos hatást keltett. Román körök helytelennek tartják, hogy Apponyi levelezés útján akarja megismételni a tanácsülésen elhangzott érveit, amikor az elnök ezekre az érvekre válaszul azt jelentette ki, hogy az optáns-ügy be van fejezve. A népszövetségi tanács tagjai újabb manővert látnak a levélben, amely arra irányul, hogy újból felélessze a vitát, amelyet befejezettnek nyilvánítottak.

Budapest, június 11. A magyar parlament szombati ülésén Haller István az optánsperben hozott döntéssel foglalkozott, kijelentve, hogy a népszövetségi tanács végkép megtagadta kötelessége teljesítését, amelyet a trianoni szerződésben vállalt. Szomorú kilátás ez a döntőbíráskodás és az általános béke szempontjából.

A magyar képviselőház folyosóin egyéb ként a különböző pártokhoz tartozó képviselők élénken tárgyalták az optáns-ügyet. A népszövetségi tanács döntése a legnagyobb megütközést keltette. Általános felfogás szerint, Titulescu ajánlata komoly alapon nem tárgyalható. Mindinkább előtérbe lép az a megfontolás, hogy nincs-e itt az ideje a népszövetségből való kilépésnek, mivel a legutóbbi események ismételtén igazolták, hogy a legyőzött államoknak nincs kilátásuk az igaziakhoz való jutásra.

Genf, június 11. A genfi sajtó behatóan tárgyalja az optánsperben hozott döntést és hangsúlyozza, hogy általános felfogás szerint a tanácsülésen inkorrekt játékot

üzték a magyarokkal. A lapok szerint Chamberlain nem volt beavatva abba, hogy Titulescu az ülés végén javaslatlall áll elő és hogy unokatestvére Bethincourth tanácselnök azt a kijelentést fogja tenni, hogy a kérdést a tanács befejezettnek fogja tekinteni. A tanácsra nézve erőkölesileg kötelező, hogy a kérdéssel újból foglalkozzék.

# Berlinbe érkeztek Románia kölcsönmegbizottai

(Bukaresti-Buárest, június 11. Az UJ KELET tud i A „Viitorul“ feltűnő betűkkel közli a következő hírt: „A német sajtó jelentése szerint Portugália elutasította a Népszövetség kölcsönét, a népliga pénzügyi bizottsága által megállapított súlyos és lealacsonyító pénzügyi feltételek miatt.“ A liberális lap ezzel akarja igazolni a közvélemény előtt, hogy Bratianu Vintila nem hajlandó a Népszövetség egészé alatt felvenni a kölcsönt.

A legközelebbi minisztertanács egyébként folytatni fogja a kölcsöntárgyalások ismétlését. Az elírt sikerek igen jelentékenyek, de a kormány nem akarja magát lekötöni kifejtéseikkel a végleges megállapodás előtt.

BERLIN, június 11. Victor Antonescu és Kiriacescu, a Banca Nationala igazgatója vasárnap Berlinbe érkeztek. A pályaudvaron Petrescu Comnen berlini román követ fogadta őket és az Adlon-szállóba kísérté, hol több, mint egyórás tanácskozás során informálta a vendégeket a helyzetről.

# Teitelbaum Joél nagykarolyi rabbit jelölték a szatmári hitközség rabbijává

**Az ellenzék összes indiiványait visszautasították**

(Satumare Szatmár, június 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szatmári ortodox hitközség vezetősége a hitközségi ellenzékkel hosszú hónapok óta folytatott ismert vitáját ma hirtelen azzal a fordulattal zárta le, hogy az ellenzék összes indiiványait elutasította és a ma délutánra összehívott hitközségi képviselőtestületnek Teitelbaum Joél nagykarolyi főrabbi kandidálását indítványozta az alig pár héttel ezelőtt elhunyt Grünwald Lázár halálával megüresedett rabbi-székre.

Ez a határozat annak ellenére jött létre hogy a hitközség kebelében fenálló nagy ellentétekre való tekintettel hetekkel ezelőtt nagyarányú mozgalom indult meg az irányban, hogy a rabbikérdés intézését egy évvel halasszák el. Annál meglepőbb, hogy a hitközségi képviselők 19 szavazattal 6 ellenében mégis a nagykarolyi rabbit jelölték a megüresedett szatmári rabbiszek betöltésére.

A jelölésnek ez a hirtelen való kiforszrozása végleg pontot tett a szatmári hitközség békejének helyreállítására irányuló erőfeszítések után és valószínűleg tápot ad arra, hogy az eddigi latens ellentétek végsőig kiéleződhessenek. Ez annál is inkább szomorú jelenség, mert tekintve az ellentétek súlyosságát, a jelenlegi hit-

községi keret széthallására vezetett. A szatmári ortodox hitközség kebelében ezzel az aktuálal a chászid irányzat tulsulya elérte kulminációs pontját.

**A Timisoarai Izraelita Hitközség Elnökségétől**

**Pályázati hirdetés**  
A timisoarai izr. hitközség az elhalálozás folytán megüresedett előimádkozó-metszői állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak megfelelő képzettséggel bíró basszus, esetleg mély baritonhangú fiatal, lehetőleg nőtlen erők, akik zeneileg képzetek és a karban is közreműködhetnek.

Pályázók eddigi működésükről szóló és megfelelő vallás-erkölcsi életmódról tanuskodó bizonyítvány-másolatokkal felszerelt kérvényeket legkésőbb folyó évi június hó végéig fenti hitközség elnökségéhez (Str. Mărăsesti 7) sziveskedjenek benyújtani. Lehetőleg olyan egyének pályázzanak, akik szép hanggal rendelkeznek és zenei képzettségük továbbfejlesztésére törekednek.

Próba előimádkozásra csak meghívottak bocsáttanak, kiknek uti költségeit megtérítjük.

Az elnökség.

# Perzsaszönyegekért, szövekkellékekért forduljon bizalommal a



Kedd, 1928 június 12.

Verständigen Jahren hier in

eingrichtet, was in Sorten, was immer Frisch sen. Bitte daher

Ifj. P. Ciu, Pia

geről, tüzetenem nem tanulmányozhat-  
ták életüket, mert ezek a rácsalók  
csak éjszaka idején dolgoznak, csak  
akkor vágnak fákat, dagasztanak sa-  
rat, építenek védőgátakat.

Most — amint egy amerikai újság-  
ban olvassuk — két tudós végtelen tü-  
relemmel figyelte életmódjukat egy  
egész esztendőn át, öt pár hódot ta-  
nulmányozott egy arra a célra beren-  
deztet telepen, melyet hatalmas villa-  
mos ivlámpák világítottak meg. A  
fényhez a hódok csakhamar hozzá-  
szoktak, valamint a két kíváncsi tu-  
dóshoz is, mert ellátták őket minden  
jóval, amit szem és száj kíván ke-  
nyérrel, sárgarépával, almával. Ez  
mindenesetre jobban izlett nekik, mint  
a faháncs.

A tudósok tapasztalataikat egy tu-  
dományos folyóiratban teszik közzé.

— A him — írják mindig erősebb,  
megyven kilőt is nyom, míg a nőstény  
csak harmincnyolcat. Az a nőstény  
melyet mi tápláltunk, hatot kölykezett,  
míg a többiek csak négyet. Husz nap  
után a kiskölykeknek az anyja már  
uszóleckeit adott, de egy éves koruk-  
ban csak félakkorak, mint a felnőttek,  
lassan fejlődnek. Legtovább hét percig  
tudnak a víz alatt maradni. Hátsó lá-  
baikkal usznak, farkukkal kormányoz-  
zák magukat, előlő lábukat csak az  
építési anyag hordására, vagy élelem  
szállításra használják. Rendkívül cse-  
des állatok, halkán járnak és mozog-  
nak, de mikor uszálnak, akkor kárpo-  
tolják magukat és jókedvük jelzésére  
a farkukkal belecseppenek a vízbe, oly  
nagy zajt verve, mintha puska dör-  
rentene.

Barnák előnyben...! A szökekről  
szóló népszerű regény erősen kihívta  
a méltányos angolok ellenmondását és  
most a barnák mellett kezdik verni a  
dobot.

Egy columbiai lélektani tanár cikk-  
ben óhajtja bebizonyítani, hogy a bar-  
na nő "érzelmi élete mélyebb, indula-  
tai tartalmasabbak". Kísérletül elvitt  
a moziba öt szöke nőt és öt barnát,  
megnézte velük azt a filmet, mely-  
ben John Gilbert szenvedelmesen csó-  
kolódik s a jelenet alatt megmérte vér-  
nyomásukat. A barna nők vérnyomása  
magasabb volt, szívük sokkal jobban  
dobogott.

Londonban más vita is foglalkoz-  
tatja az angolokat, az, hogy melyik  
városrészen laknak a legszebb nők?  
Ez a furcsa kérdés egy villamos társa-  
ság ülésén vetődött fel, valamelyik  
igazgató véletlenül azt állította, hogy  
az "ő társasága szállítja a legszebb nő-  
ket." Miután ezt néhány újság megírta  
a többi közlekedési eszközök igazga-  
tószága is nyilatkoztak, az ügyhöz  
hozzászóltak a hírlapok olvasói is, sen-  
kise akart engedni a véleményéből és  
most még mindig eldöntetlen, hogy hol  
lagnak voltaképpen Londonban a leg-  
szebb leányok. Különösen az East End  
kardoskodók. Késégtelenül neki van  
legtöbb párthive is.

Az omnibusz száz esztendő. Az  
őreg jármű, az ütött-kopott, tiszte-  
letreméltó omnibusz száz esztendő  
jubileumát üli. Senkise kétkedhet, hogy  
az omnibusz fiatalitják. Csak rá kell  
tekintnünk, látjuk, hogy már aggasz-  
tán korban van.

Páris uccáin száz esztendővel ez-  
előtt jelentek meg az omnibuszok. Az,  
hogy az omnibusz átadta helyét a ben-  
zinnel hajtott autbuszoknak, mely mint-  
egy javított, bővített kiadásának te-

kinthető, semmit sem változtat az om-  
nibusz dicsőségén, mely először vitte  
az utasokat a város egyik végéből a  
másikba, előre megállapított menet-  
rend szerint.

Ki találta föl a történelmi járművet?  
Nem más, mint Pascal, a nagy gon-  
dolkozó és tudós, aki annakidején kö-  
zölte ötletét Rohane grófnővel is. A  
Csak százötven esztendő múltán

grófnő néhány barátjával együtt meg-  
valósította a tervet, az omnibuszok öt  
souéert szállították XIV. Lajos ural-  
kodása alatt a párisi utasokat. De a  
kezdeményezésnek nem volt sikere,  
az omnibuszok csakhamar eltűntek Pá-  
ris uccáiról a közönség részvétlensége  
miatt.

jelentek meg újra, 1828 januárjában.  
Ekkor oly sikerrel fogadták, annyira  
megrohanták, hogy ugyan abban az  
évben London is utánozta Párist.

Victor Hugó, a költő élete utolsó  
éveiben omnibuszon járta be Párist,  
ugy, hogy a kocsis mellé telepedett s  
a bakról szemlélte az ucca forrongó  
életét.

## Junius 26-án tartják meg Kun Béla ügyének főtárgyalását

### Schober nyilatkozata Kun Béla állítólagos terveiről

(Bécs, június 11. Az Uj Kelet tud.) Kun  
Béla ügyében elkészült az ügyészség vád-  
irata. A vádiratban az osztrák ügyészség  
vádát emel Kun Béla, Meyerhoffer Gy.  
és Breuer Ilona ellen titkos összejövete-  
lek tartása és külföldi társaságokkal való  
kapcsolataik miatt, azonkívül Kun Béla  
ellen még bejelentőlapjának hamis ada-  
tokkal való betöltése és tiltott visszatéré-  
se miatt emel vádat az ügyészség. A  
Stunde értesítése szerint az esküdtbíró-  
ság

Junius 26-án fogja megtartani Kun  
Béla és társainak ügyében a főtár-  
gyalást.

Bécs, június 11. Schober exkancellár,  
a bécsi rendőrség főnöke a Gino Cuchetti  
olasz újságíró előtt érdekes nyilatkozatot  
tett Kun Béláról.

— Kun Béla régi barátom — mondotta

irónikusan és azután a volt diktátor 1919  
ben történt ausztriai internálásáról mon-  
dott el részleteket, majd folytatta. — A  
magam részéről örvendtem a viszontlátás-  
nak. Ő, ugyilátszik, már kevésbé örven-  
dett. Sok érdekes polgári regényt adtunk  
neki, hogy ne unatkozzék.

— Nyomozásunk teljes sikerrel járt.  
„Barátom” nem volt hajlandó vallani,  
azonban egy darab papír, amelyet zse-  
bében találtunk, elárulta. Ez a papíros  
volt a nyomozás kiinduló pontja és si-  
került mindent megtudnunk, még a leg-  
titkosabb terveket is a kommunisták ti-  
kos írásait is.

— Kun Béla Bécsben mindenekelőtt  
meg akarta ismételni a június 15-iki ese-  
ményeket és egyúttal kommunista zavar-  
gásokat rendezni Magyarországon, a du-  
nai államokban és a Balkánon.

Schober rendőrfőnök a beszélgetés vé-  
gén kitért Magyarországi kiadatási kér-  
vényére is és a következőket mondotta:

— Teljesen zártnak tartom, hogy Kun  
Béla az osztrák bíróságok kiadják Ma-  
gyarországnak. Az osztrák törvények sze-  
rint politikai bűncselekmények címén  
senkisé megtagadható ki. Ha tehát  
újabb adatok nem merülnek föl, Kun  
Béla az osztrák bíróság előtt fog felelni  
titkos szövetség, utlevélhamisítás és az  
állam biztonsága ellen elkövetett akciók  
büntetése miatt. Ezekért legfeljebb hat  
havi fegyházbüntetésben részesülhet. Azután  
valószínűleg ugyanaz fog történni, mint  
1920-ban, Kun Bélát a német határra  
szállítjuk és ott a német rendőrségnek  
adjuk át. Ez aztán ki fogja szolgáltatni  
az oroszoknak, mivel Kun Béla ma már  
orosz alattvaló.

## Az utóbbi évek legnagyobb vasuti katasztró- fája történt Nürnberg mellett

### Eddig 27 halottja és számos súlyos sebesültje van a katasztrófának

Nürnberg, június 11. Vasárnap haj-  
nalban, negyedháromkor a Nürnberg  
közelében lévő Siegelndorfi állomás átjáró  
váltójánál a münchen-frankfurti D. 47.  
számu gyorsvonat kisiklott.

A szentánuk előadása szerint a kisik-  
lás pillanata előtt az expressz nyolcvan  
kilométeres sebességgel száguldott. A  
szintér a legborzalmasabb katasztrófa  
nyomait mutatja. A mozdony és az utána  
csatolt postakocsi a tíz méteres lejtőn le-  
zuhant és maga után rántott még három  
vogant. A szétzúzó mozdonyból ki-  
áradó forró gőz leforrázta a szerencsét-  
lenül járt utasokat.

Az első segélyt két vasutas orvos adta  
az áldozatoknak, majd néhány perccel  
belül segélyvonat érkezett Würzburgból  
és Nürnbergből. Délig huszonhét halottat  
találtak a porrázúzó kocsik romjai  
között.

A halottak között három nő van. A  
katasztrófánál az első öt kocsiban ülő  
utasok közül majd mindenki megsérült.  
Négy sebesült haldoklik, tizenegyen rend-  
kívül súlyos zúzódásokat szenvedtek. A  
súlyos sebesülteket a nürnbergi és a firthi  
kórházba szállították.

Sok sebesült állapota délig aggasztóra  
változott. A halottak mind németek,  
egyetlen magyar mérnök van közöttük,  
akit utlevélének adatai szerint Provaro  
Jenőnek hívnak. Egy férfi, aki a fejével  
szorult be a szétzúzó vagon forró vas-  
alkatrészei közé, rettentő kínok közt a  
mentők szemellettára szenvedett ki, akik  
csak harmadfélórás munkával tudták ki-  
szabadítani a szerencsétlen ember kopó-  
nyáját a romok közül. Szörnyű jajgatás,  
zokogás, sikoltozás tölti be órákon ke-  
sződnak le, amikor egy-egy halottnak  
más utasok családtagjait ismerik fel.

A halottak között két vasutas van és  
sok a vasutas a súlyos sebesültek között  
is. A vasutasok valamennyien a min-  
cheni blokkezelési tanfolyamról utaztak  
Frankfurt felé.

Német lapvélemények és a rendőrség  
nyomozásának eddigi adatai szerint me-  
rénylet történt a vonat ellen.

A nürnbergi birodalmi vasutigazgató-

ságot, valamint az alantaszabb forgalmi  
személyzetet eddigi megállapítások szerint  
nem lehet felelőssé tenni a katasztrófa  
miatt. A vasutigazgatóság magánvizgá-  
lata alapján nem tartja lehetetlennek a  
mérényletet, bár erre vonatkozó jeleket  
nem találtak. A szerencsétlenség közvet-  
len okát eddig nem lehetett megállapítani.  
A legtöbb sebesült a negyedik vagonban

volt. Ez a kocsi ugyanis rázuhant a moz-  
donyra, amelynek az eltört kazánjából  
kiáradó tüzes gőz mindenkit leforrázott.  
A kisiklott kocsik a töltésen legrulva  
egymásra törölődtek és összetörték. A né-  
met rendőrhatalóságok nagy erővel folytat-  
ják a nyomozást, hogy a szerencsétlenség  
okát kiderítsék.

## Jugoszláv határőrök halálra kínóztak egy diákot, mert azt hítték róla, hogy kém

(Kiskunhalas, június 11. Az Uj Kelet  
tud.) Mult pénteken Bleier Miklós diák  
át akart szökni a jugoszláv határon, hogy  
Budapestre utazhasson és ott beiratkoz-  
hassék az egyetemre. A határőrök azon-  
ban elfogták a diákot, aki elmondotta,  
hogy miért akart átszökni a határon.  
Megállapították, hogy szlovéniai illetősé-  
gü, mire a jugoszláv határőrök a diákot  
egy barakba kísérték, ahol átkutatták és  
azt akarták rábizonyítani, hogy kémke-  
desi okmányok vannak nála.  
A fiú tagadta, hogy szándékában ál-  
lott volna a kémkedés, mire a határőrök  
szombat reggeltől vasárnap estig verésel

akarták arra kényszeríteni, hogy vallja  
be a kémkedést. A veréstől a diák el-  
ájult, majd éltlen-szomjan hagyták és  
szerda estig újra kínzásnak vetették alá.  
Bleiert végül meztelenre vetkőztették és  
a barakk előtti szalmacsomóra dobták, a  
melyet meggyújtottak, így akarva ki-  
kényszeríteni belőle a beismerő vallo-  
mást. Bleier annyira összeégett, hogy be-  
lehalt sérüléseibe. A határőrök erre ma-  
guk is megrettentek tettüktől és az ese-  
tet mindmáig el akarták titkolni. Ami-  
kon nyilvánosságra jutott rettenetes tet-  
tük, mindenki a legnagyobb borzadállyal  
és izgatottsággal tárgyalta az esetet.

### Aufruf

Verständigen, dass ich habe seit lange  
Jahren hier in Cluj eine ganz moderne

Salami-Fabrik

eingerrichtet, wo es erzeugt wird all die  
Sorten, was in dieser Bransch zu haben ist.  
Immer Frisch und zu n bill Prei-  
sen. Bitte daher ihre gef. Ordre und zeichne

hochachtend

Ifj. Pál Márton  
Cluj, Piaja Mihai Viteazul 25.

# FAGYAPOT

az elismert legjobb csomagolóanyag  
24 minőségben, legolcsóbb áron szállítja AMIGO TESTVÉREK és TÁRSA  
speciális fagyapotgyára Lugoj, Str. Unirii 10.

Clujon Calea Victoriei 61. szám alatt  
bizományi raktárt tart gyárunk képviselője:

Feuerstein Kálmán fakereskedő

További lerakatok: Arad, Braila, Bukarest, Cralova, Galati, Nagyvárad, Nagy-  
szeben, Ploesti és Timisoara.

# HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.

Felolvas szerkesztő: Jambor Ferenc.

Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

**Ruha teszi az embert.** Regényünk mai folytatása a temesvári konferenciáról szóló tudósítások bősége miatt ebből a számból kiszorult. Gottfried Keller bájos kis regényét holnapi számtól kezdve folytatjuk.

**Megegyezés jött létre Briand és Kellogg között a háboruellenes szerződés tárgyában.** Newyorkból jelentik: A Times Washingtonból nyert információ alapján azt írta, hogy Briand és Kellogg között létrejött a megegyezés a háboruellenes szerződés tárgyában. Kellogg eredeti javaslatai érintetlenül maradnak, amelyek kötelezik a hatalmakat az ellentétek békés kiegyenlítésére. Ha a francia-amerikai szerződést aláírják, akkor a többi hatalmakat is fel fogják kérni a hasonló szerződések egyidejű aláírására.

**A Francia minisztertanács a frank stabilizáció kérdését tárgyalta Párisból.** A minisztertanács vasárnap a frankstabilizáció kérdésével foglalkozott. A Francia Bank vezetői egyhangúlag a törvényes stabilizálás mellett foglaltak állást, ami a kormány tagjait is megfelelően befolyásolta, úgy-hogy valószínű, hogy egységes álláspont alakul ki a legrövidebb időn belül. Most folynak a tárgyalások a stabilizációs árfolyam és a technikai keresztyülvitel megállapításáról. A kamara pénzügyi bizottsága 10 nap múlva fog össze a vonatkozó törvényjavaslati megvitatására.

**A cseh-jugoszláv ligák második kongresszusa Pilsenben Pilsenből jelentik:** Tegnap itt tartották meg a cseh-jugoszláv ligák második kongresszusát. Az ülés ünnepi szónoka Hodzsa kultuszminiszter volt, aki többek között hangsúlyozta, hogy a cseh-jugoszláv gazdasági közlekedésnek kell lennie a legközelebbi feladatnak. Ezenfelül a békeszerződés értelmében szükséges a Pozsony-Zágráb közötti közvetlen vasúti összeköttetés megteremtése és kereskedelmi szerződések kötése. A szláv politikai boldogulása tekintetében a felbősség a jugoszlávokat és a cseheket terheli.

**Szekeres Ferenc orgona-hangversenye.** Egy világszerte ismert nevű orgonaművész tartott hangversenyt szombat este a Farkas-utcai református templomban. Szekeres Ferenc művészete valóban a legnemesebbek egyike s kongenializál egy súlyos veretű, mint a halk ónusz zeneművekkel. Minden műsorszámát a közönség elragadtatással hallgatta meg s saját szerzeményi kompozícióit is forrástapsokkal honorálta. Legnagyobb sikerrel Bach Sebastian műveit adta elő, amelyek közül a G-dúr prelúdium különös tetszéssel találkozott. Az egyes orgonadarak között Beccassy Kató énekelte Beethoven két szerzeményét nemes muzikalitással és előadói készséggel.

**Az Erdélyi Zsidó Arvagondozó erdélyi nyaralattási akciója.** Mint minden évben, az erdélyi zsidó is le fogja vezetni az Arvagondozó immár rendszeressé vált nyaralattási akcióját. Még 1923-ban kezdte meg a szervezet ezt a nagyszerű gyermekégszégügyi munkát, mely minden nyugati országban annyira népszerű, csak nálunk volt ismeretlen, míg nem az Arvagondozó — mint a szociális tevékenység — annyira más ágában — ezen a téren is utat nyitott munkát nem végzett. Mint minden új dolgot, annakidején ezt az akciót is a nagyközönség kissé idegenkedve és közömbösen fogadta, a sok vézna gyermek pedig, akiknek érdekében megindult a mentési akció, annyira rémülődözött attól a gondolatától, hogy a szabadban töltsön néhány hetet, hogy a szősoros értelmében esportálni kellett

## Ma nevezi ki Hindenburg elnök az új német birodalmi kormány tagjait

### Müller Franke, szocialista képviselő lesz a kancellár

Berlin, június 17. Hindenburg birodalmi elnök a kormány lemondása után ma bizza meg a kormányalakítással Müller-Franke szocialista képviselőt. A kabinetalakításra vonatkozólag a tárgyalások befejeződtek. Valószínű, hogy a következők fogják kénevezetni az új kormány egyes tisztségviselői: al-kancellár lesz Wirth, belügyminiszter Sewerin pénzügyminiszter Reindhoff, vagy Hielferding, külügyminiszter Stresemann, igazságügyminiszter Langsberg, gazdaságügy Curtius, munkáügy Braun, kultuszminiszter Schmidt postaiügyi Sahetil, hadügy Groener, népjóléti egy szocialdemokrata-képviselő. A mezőgazdasági tisztségviselő jogja kapni.

őket a telepre. Azonban csakhamar mutatkoztak a nagyszerű eredmények a sápadt gyerekek 4-5 kgr. súlytöbblettel, pirosposzsgás arccal jöttek vissza. Így évről-évre mindenki jobban és jobban átértette ennek az akciónak a jelentőségét és az Arvagondozó a tihucan nyaralótelep megvásárlásával állandósította ezt a tevékenységet. Természetesen a megvásárolt telepet az Arvagondozó nagy áldozatok árán renováltatta és így módon egy valóban modern gyermeküdülő helyet létesített. Számadatok, statisztikák igazolják, hogy a nyaralás immár sokszáz árvának adta vissza egészségét és megalapozta egészséges fejlődését. Természetesen annyi gyermeknek heteken keresztül bőséges táplálkozást és higiénikus életmódot biztosítani, igen nagy anyagi áldozatokba kerül. A zsidó társadalomra hárul az erkölcsi kötelezettség, hogy meg hozza ezeket az anyagi áldozatokat az árva nyaralattatása érdekében. Az Arvagondozó egész Erdélyben megrendezi az idén is az «Árvák Szombaitját», amikor minden hitközség azon a szombaton az összes tóraadományokat az árva nyaralattatási akciója javára engedi át. Hisz szuk, hogy ezen az uton a zsidó társadalom elő fogja teremteni azokat az összegeket, melyekkel sok szegény elhagyott gyermeknek egészségét vissza lehet adni. A nyaralás ez idén is két csoportban lesz lebonyolítva: Az első csoport a július hónapot, a második agasztust fogja Tihucán tölteni.

Megérkezett  
**100 lejes órák**  
„AUR” ékszerüzlet  
Cluj, Piața Unirii 29. szám

**Újabb vádat emeltek Szántó Zoltán és társai ellen.** Budapestről jelentik: A büntetőtörvényszék múlt év novemberében Szántó Zoltán és társai ellen megartott tárgyaláson az ítélet kihirdetésekor Szántó Zoltán és társai azt kiáltották, hogy éljen a kommunizmus, a harmadik internacionálé és a proletárdiktatura. A tárgyaláson jelenlévő ügyész az esetről jelentést tett Sztrache főügyésznek, mire az ügyész az Arvagondozó című vádat emelt Szántó és társai ellen. A vádtanács ma foglalkozott az ügygel és helyt adott az ügyész vádindítványának.

**Öngyilkos lett, mert rosszul adta férjhez a leányát.** Ujvidékről jelentik: Néhány nappal ezelőtt diszes lakodalmi ünnepség keretében tartotta esküvőjét Gombár Gáspárné maliidjosi tanyai lakos leánya, aki egy jómódu kulai iparoshoz ment nőül. Pár nappal az esküvő után a fiatalasszony szemrehányást tett anyjának, hogy hozzákényszerítette olyan férfibe, akit nem szeret és ezzel egész életére boldogtalanná tette. Az anya igyekezett megnyugtani leányát, de a fiatalasszony állandóan panaszkodott férje ellen. Gombár Gáspárné nagyon szívére vette leánya szemrehányásait. Az anya buskomor lett és esztőlőkön háza padlásán felakasztotta magát.

**A mărăestii győzelem tízéves emlékünnep.** Mărăestiből jelentik: Tegnap Mărăestiben nagy ünnepség volt a világháboruban aratot győzelem évfordulója alkalmából. A nagyszabású ünnepségek alkalmával felszentelték a Hősök-templomát, Mária királyné és Miklós királyi herceg jelenlétében. Az ünnepségen résztvett Averescu tábornok is, aki a marasestcsatában a győztes csapatok parancsnoka volt. A Hősöktemplomának kriptában 35.000 aramestini áldozott hős csonthai porlanak.

**Nagy izgalom Budapest üzleti világában egy bécsi részvénytársaság igazgatóinak letartóztatása miatt.** Budapestről jelentik: Jelentették, hogy a bécsi Compass-bank feljelentésére, negyedszázmillió schilling fedezetlen dollár-csekk kibocsátása miatt, a bécsi rendőrség őrizetbe vette Biedermann Miklós, Biedermann Gyula, Biedermann Jenő, az Aktiengesellschaft für Eisenbahnbearbeitung igazgatóit, valamint Ellbogen Ernő, Bressler Miksát, a Compass-bank volt igazgatóit. Ez a hí nagy izgalmat keltett Budapest üzleti világában, mert Biedermannék budapesti illetőségűek és nagyszabású szerepet töltek be a magyar-osztrák gazdasági életben. Üzleti összeköttetéseik révén nagy karriert csináltak Párisban, Berlinben, Kölnben, Varóban, Rigában, Bukarestben és Belgrádban. A Depositum-Bank összeomlása óta Biedermannék vállalták nehézségekkel küzdött, majd a rövidlejáratu hitelek halmozásának módszeréhez folyamodtak. A vállalat a Compass-banktól negyedszázmillió schilling hitelt kapott, de utóbb a két vállalat között differenciák merültek fel, melyekkel kapcsolatban a békés kibontakozás megihusult. A Compass-bank erre feljelentette Biedermannékat, hogy félrevezették őket, mert a hitelre nincs fedezetük és a vállalat aranymérlege hamis. A feljelentés alapján a Wirtschafts-Polizei dr. Grác Gusztávnak, a vállalat igazgatóság tagjának bécsi lakásán szombaton letartóztatta Biedermannékat. Az ügyész áttanulmányozva az iratokat, állítólag azt a kijelentést tette hogy Biedermannék fogvatartásának nincs alapja, miért is lehetséges, hogy a büntető eljárást megszüntetik ellenük. Biedermann Miklós, mint ismeretes, Máté Rózsi operatőresköt, Jenő pedig annak hugát, a harmadik Biedermann pedig az aradi Neumann-család egyik leányát vette feleségül.

**Az angol belügyminiszter ma ismereti a parlamenten a kommunista akciókkal kapcsolatos adatait.** Londonból jelentik: A belügyminiszter a parlament mai ülésén, fogja ismertetni az angolországi kommunista akciókról beszerzett adatait. Ezzel kapcsolatban az angol kommunista hivatalos lapja, a Workers Weekly a kommunista mozgalmak pénzügyeiről szóló kimutatást közöl. A kimutatás szerint az angol kommunista párt hater tagja minden évben befizeti tagsági járulékait, mely járulékokhoz a francia kommunista hatvan ezer, a csehszlovákiai kommunista 120 ezer és az orosz kommunista egymillió tagja szinten hozzájárul. Ezeket az összegeket nem rejtik a föld mélyébe, hanem az egyes országokban folyó mozgalom céljaira fordítják, amint ez az internacionáléhoz illik.

**Eljegyzés.** Klein Zelmá Andrá dr. Radnai Ödön Lippa, f. hó 3-án házasságot kötöttek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

**Segítsünk egy nyomorék gyermeknek!** Az orthopéd-készüléket igénylő árva részére ujabban adakoztak Kaufmann Erna 100, Weinberger Jenőné 100 lej.

**Felrobant a földalatti gáz Prága legforgalmasabb részén.** Prágából jelentik: Tegnap délután Prága legforgalmasabb részén, a Vencel-tér közvetlen szomszédságában súlyos uccai gázrobbanás svolt, amelynek szerencsére emberélet nem esett áldozatul. Ezen a tájon van a városi gázvezeték főcsővének tisztító lejárata, amelyet súlyos vasajtó takart. Délután öt óra tájban ez a vasajtó irtózatoss detonáció kíséretében kicsapódott s négy emelet magasságra repült fel, keresztül szakítva a villanyvilágítási és telefonhuzalokat. Ugyanekkor hatalmas lángnyelv csapott ki az aknából. A rettenetes erejű robbanás az összes környékbeli házakat megrázta és az emberek pánikszerű ijedtséggel rohantak az uccára, rémülten várva a robbanás esetleges megismétlődését. Csak akkor csillapodott le a pánik, amikor a tüzoltók és a rendőrség a helyszínen megjelentek. Az ideiglenes helyszíni vizsgálat megállapította, hogy a robbanást a gázfővezetékben elillanó világító gáz okozta. Ez a cső a Vencel-térről ágazik el, és a külön szerencsének tekinthető, hogy a robbanás nem a zsúfolt forgalmu Vencel-téren történt, hanem a csendesebb mellékutcában. Így is súlyos az anyagi kár, miért több ház ablakai bezuodtak és ezen kívül is súlyosan megrongálódtak.

**Fenghjusziang vette kezébe a délkeleti mozgalom vezetését.** Londonból jelentik: A szélsőkeletről érkező táviratok szerint a délkeleti mozgalom vezetését teljesen a Fenghjusziang kezébe csuszolt, aki most már hatalmas alatt tartja Pekinget és környékét. Csankai-csekok, aki eddig vezető szerepet játszott és a nankingi kormány nevében vitte a támadást, lemondott eddigi állásáról és visszavonult. Kínai jelentések szerint Csankai-csekok az kedvetlenítette el, hogy a délkeleti mozgalom vezetői is állandóan intrikálnak egymás ellen és nem lépnek fel egységesen. Fenghjusziang régebben az orosz szovjetkörökkel tartott fenn szövetséget. Multja azonban gazdag árulásokban, úgy-hogy nem lehet tudni, hogy jelenlegi sikere melyik hatalom malmára hajtja vég eredményben a vizet.

**Pfeiffer Alfréd növendékeinek hangversenye.** A kolozsvári katolikus főgimnázium disztermében tegnap este zajlott le Pfeiffer Alfréd énektanár növendékeinek hangversenye. A hangverseny keretében szereplő növendékek egyike-másika már is olyan kvalitásokról tett tanulmányt, amelyek komoly reményt nyújtanak arra, hogy a fiatal tehetségek rövidesen nagyobb nyilvánosság színe előtt is sikereket fognak elérni. Anélkül, hogy ezzel a többi tanítványok kvalitásait kicsinyítünk, ki kell emelnünk Rosenblatt Rózsi és Löwy Leopold neveit, akik úgy hanganyagok, mint muzsikális képességeik tekintetében, igen magas klasziszt képviselnek. Rosenblatt Rózsi gyönyörű alt hangja valóságos kincs, amelynek komoly kílátása vannak arra, hogy kellő csiszolás után nagy színpadokon is elragadtatásokat fog kiváltani. Löwy Leopold tenorja behízog, meleg, színes, modulációkkal teljes s szintén sok reményre jogosít. Mellettük exoellens teljesítményt nyújtott Bódor Erzsé, Weber egyik operáját énekelte nagy sikerrel. W. Moskovitz Gizi szép sikert ért el Weber egyik áriájának elénekülésével. Fejlődése elé komoly várakozással tekintünk, Nis Gyula, Mendel Ilus, Irányi Dezső, Tóth Ilus, Deutsch Dusi képességeik legjavát adták s viharos tapsokat arattak. Löwy Béla szintén egyike azoknak, akik tudnivalóak a szokványos zenei jelenségek keretében, behízog megjelenése, csöngő hangja méltó elismerést vívtak ki számára. Steiner Eugenia behízog szopránja spontán teltségét aratott.

A konferenciáról údvözölte majd Fischer folytatta beszé

Igen his Temesváron ferenciát. Am véségünk edd ferenciát jelle meg, hogy a renciá a szöve adott, amenny 96g előbe hely. Az intenziv P a temesvári ne dődött. Tény, h ción kialakult adott az erdél A szervezett

## A ma

A temesvári ben sikeresen Most másodi ferencia a súlyo kütüzések reviz tennivalóink h tünk tudatos h fontos feladato tása a cionista mesvári konfer uj lendületet ösvényeket kell kell alkalmazza lénszó tagjaiba hozzon.

Ez nem speci egész vias ciz kozlatja ez a ké hogy maga a c hóitó erejéből gúlve visszatejl nemcsak nálun nyos mérvű ell hatjuk. Nyugod sem egyik, sem állhat.

A pusztaságok, kon és nélkülöz vándorlás idejé dulás pillanatá szágba való dí véget érni. Es v a kietlen homo vándornép, a válnak szöve. Sivatás ellen: de lehet képes, hog Igéret földjére.

A súlyos gaz mindennapi ke vette a zsidó nép esen elvonja a szót az országé likvidálás előtt a válság is sokaká oldandó feladat felette fogvatko egyesek alkotó k had.

Amde szabad lán megokolható indokolatlan, m zás jelentőségét éppen döntő je. Az erdélyi cionista mozgalom

# Új lendületre van szüksége a mozgalomnak

A konferencia szünni nem akaró tapsal üdvözölte a konferencia vendégeit, majd Fischer József dr. magyarul így folytatta beszédét:

Igen tisztelt Konferenciát!

Temesváron másodikban tartunk konferenciát. Amikor egy alkalommal szövetségünk eddig tartott különböző konferenciáit jellemeztem, azt állapítottam meg, hogy a temesvári negyedik konferencia a szövetség munkájának új irányt adott, amennyiben minden más tevékenység elébe helyezte a Palesztina-kérdést. Az intenzív Palesztina-munka Erdélyben a temesvári negyedik konferenciával kezdődött. Tény, hogy a temesvári konferencián kialakult új szellem új fordulatot adott az erdélyi cionista mozgalomnak. A szervezetünkben vajdó és erőinket

tulságosan igénybe vevő mellékkérdések eltörpültek és homlokterbe került maga az igazi és végső cél: az országépítő munka.

Halaszthatatlan szükség volt erre az irányváltásra. Ugy éreztük mindnyájan, hogy kis házi ügyeink mellett elkalodlik hivatásunk lényege. A mi szervezetünk életerős, nagyra hivatott szervezet és egészséges, mint maga a zsidó nép, amelyet pillanatnyi lankadás vagy akár a helyes utról való időleges elkalandozás életerejétől meg nem foszthat. Természetes életerőnk kiapadhatatlan forrása az energiáknak és nekünk csak az a dolgunk, hogy ezeket a különböző irányban lekövető erőket felszabadítsuk és egységbe tömörítve a cionizmus magasabb céljainak megvalósítása érdekében hasznosítsuk.

csak önmaguk végezni utóbbi munkát, de igyekeznek másokat is megnyerni a cionista ideál számára.

A nevelés munkája csak akkor lehet eredményes, ha ismét felvesszük aktuális feladataink közé a zsidó iskolarendszer kiépítésének programját. Aterezve a nevelésügy rendkívüli fontosságát, szövetségünk kísérletet tett már egy ízben az egész országrészre kiterjedő Tarbuti-szervezet létesítésére. A szervezet meg is alakult, felállította a kolozsvári két középiskolát és megkezdte szervezkedését a vidéken is. Az erdélyi cionista mozgalom pótolhatatlan vesztesége, hogy ezek az intézmények kellő támogatás és főként anyagi hiányban nem voltak fenntarthatók és hogy intézményeink a vidéken sem voltak kifejleszthetők. Ennek folytán nagyrészt elvesztettük a közvetlen kapcsolatot a tanulóifjúsággal és a tanuló ifjúságon keresztül bizony sok szülővel is. A Tarbuti-iskolarendszer kiépítésének megkezdése nemcsak nevelési feladataink megoldásában akadályozott meg bennünket, de szervezetileg is nem lekicsinyelhető erővesztést okozott. Ezért az erdélyi cionista mozgalom egyik legsürgősebb feladatának tekintem a cionista iskolarendszer kiépítésének megkezdését.

Szervezetünk ebben az irányban haladéktalanul meg kell kezdje az intenzív munkát, ha nem akarjuk a tanuló ifjúsághoz való kapcsolatunkat véglegesen feladni. Mindenesetre okulunk kell a múltból úgy a munka megkezdésénél, mint annak megszervezésénél is. Nem kezdhetjük meg ismét felülről az építés munkáját. Óvodák létesítésével kell lekezelnünk az első alapkövet, ezzel párhuzamosan igyekeznünk kell az elemi oktatásra is közvetlen befolyást nyerni, majd anyagi erőink gyarapodásával ily iskolákat is létesíteni. Így fokozatosan haladva felfelé, idővel el kell jutnunk a középiskolai zsidó oktatás megszervezéséhez is, amely beteljesése kell, hogy legyen a zsidó iskolarendszernek.

Tisztán gyakorlati kérdés, amelynek mikénti megoldása a lényegét nem érinti, hogy ezen iskolarendszer kiépítését szervezetünk kulturális osztálya keretén belül önálló jogi személyiséggel felruházandó iskolaegyesület útján, avagy egyes helyiségekben a hitközségi iskolák megfelelő irányítása útján óhajtsuk-e megvalósítani.

## Az ifjusági szervezetek megerősítése

Szoros kapcsolatban van a nevelésügygel az ifjusági szervezetek megerősítésének kérdése. Fel nem becsülhető értéket képvisel az a munka, amelyet ifju elvtársaink propagandisztikus téren, nemkülönben a gyakorlati Palesztina-munka terén végeznek. Ezért az ifjusági szervezetek szabad fejlődése a ma praktikus munkájának is elengedhetetlen feltétele. De még sokkal fontosabb az ifjusági szervezkedés támogatása a jövő szempontjából: az utánpótlásnak, erőink felrészítésének egyedüli tartaléka az ifjuság. Amely erősek az ifjusági szervezetek, oly erős lesz a jövő cionizmusa. Amely tartalmat adunk ma az ifjusági szervezeteknek és általuk az ifjuság lelkeinek, azzal a tartalommal fogunk kiegészülni a szervezet jövőbeni keretei. A legsúlyosabb hiba ennél fogva, amely az utolsó konferenciális periódus terhére írható, az, hogy az ifjuságot magára hagyta és a praktikus Palesztina-munkán kívül az ifjusággal szemben sem igényeket nem támasztott, sem pedig szervezkedésüknek és munkájuknak más tartalmat nem adott. Ezen a téren egészen új módszereket kell alkalmaznunk és intenzív nevelő

munkával arra kell törekednünk, hogy cionista eszmái tartalommal telítsük meg az ifjusági szervezeteket, melyek a Palesztina praktikus munka terén is csak akkor fognak tudni produktív közreműködni, ha az organizatorikus kapcsolaton kívül elválaszthatatlan lelki kapcsolat fogja őket fűzni szövetségünkhöz és célkitűzéseinkhez.

A héber nyelv reneszánszáért

A kiépítendő iskolarendszer és az ifjusági szervezetek hathatósabb támogatása lehet egyedüli útja nemzeti nyelvünk, az újjáéledt héber nyelv intenzív terjesztésének. Népi életünk nem lehet teljes addig, amíg a héber nyelvet általánossá nem tesszük és a cionista ideállal való kapcsolataink elválaszthatatlanságának legbiztosabb záloga lesz. Ha a héber nyelv a gálutban is általános zsidó népnépvé válik.

A zsidó asszonyok feladata

Tisztelt Konferencia! Ami szervezeti életünkben évek óta érzett hézag a zsidó nők részvételének ugyszólván

Művész Blondel heretek legolcsóbb árban

„PLASTICUM“

szobrászati, képeretelési, aranyozási és képeret-léc készítő vállalat. Cluj, Str. Clemenceau 7/a. Nagy raktár különböző bel- és külföldi képeretekben. Gobelin-, festmény- és antik képeretek. Vállalunk mindenféle aranyozási munkákat, cell-lárok, szobrok aranyozását és patinrozását. Vidéki rendeléseket pontosan eszközlünk.

teljes hiánya. A női mozgalom szerves kiegészítő része a népi életnek és pedig nemcsak társadalmi és filantropikus téren, hanem a nemzeti lét egyéb megnyilvánulásaiban és főként kulturális vonatkozásaiban is.

Csak épen a zsidó nő volna közömbös népének sorsával szemben? Más országokban már eddig is szervezeten bekapcsolódott a női munka a cionista életbe és kulturális téren, nemkülönben a praktikus Palesztina munka terén is igen figyelemre méltó eredményeket mutathat fel.

Az erdélyi zsidó asszonyok legnagyobb része eddig aktív közreműködés nélkül szemlélte a zsidó nép újja születéséért folyó történelmi jelentőségű nagy munkát. Pedig látniuk kellene, hogy sem saját maguk sorsára, sem gyermekeik jövőjére nem közömbös, hogy ez a munka eredménnyel végződik-e vagy kudarcba ful. Mire való férjeik küzködése, ki tudja munkájuk gyümölcsét maguk aratják-e? És féltő gonddal nevelt gyermekeikélete és jövője nem-e felelőtlen vad indulatok kényére van-e bízva? A mi sorsunk bizonytalanságát csak az szűn tetheti meg, ha a földteke egy keskeny sávján megteremtjük azt a zugot, mely meleg otthonul szolgál sorsüldözött testvéreinknek, de nekünk is, mindnyájunknak, kikre az újja épített szent föld gloriájából biztosságot és nyugalmat adó melegség fog kisugározni.

Más népek asszonyai férjeik és fiaik életét, tehát egész életük boldogságát és legszebb reményeit áldozták fel a honterezés és a honvédelem oltárán. Zsidó asszonyok is, hányan adták oda férjeiket, gyermekeiket alig egy évtől kezdve elzárva a világháború szörnyű molochjának, hányan sirták meg máris kedveseiket, akik harcba szálltak és elveszték, a legtöbben azt se tudják, miért?

Csak éppen Erec Jisraelért ne hozzon a zsidó asszony áldozatokat? A Palesztina munka, mely férjeiknek megbecsülést, gyermekeiknek új jövőt és az egész zsidó népek a népek tanácsában egyvangu elbírálást van hivatva biztosítani, nem kíván a zsidó anyaktól és feleségektől ily véres áldozatot. Csak egy darabkáját a nemes zsidó asszonyi szívnek, csak egy párányát a zsidó asszony szerető gondoskodásának és ezzel az alig számba vehető áldozattal is új lendületet adhatnak az ősi haza meghódításáért vívott küzdelemnek.

Szabad-e ily körülmények között az erdélyi zsidó nőknek habozniok amikor munkára hívjuk fel őket a szent ügy érdekében?

Az elkövetkezendő munkaperiodus egyik legfontosabb feladatának tekintem, a zsidó asszonyok megszervezését és bekapcsolását a cionista munkába. Szívem egész melegével zsidó

Mindenkinek

érdeke, hogy olcsó harisnyá-  
árakról meggyőződjön!

Garantált tartós flórharisnya Lei	79-
Hibamentes tartós selyemharisnya	79-
Cérna flórharisnya	99-
Fildéko cernaharisnya	110-
Selyemfényű musliharisnya	140-
Női glazkezttyük	210-
Szarvasbőr kezttyük, fehér és sárga színben	280-

Valamint férfi harisnyák, női és férfi cernakezttyük mélyen leszállított árakban. Kötött női kosztümök gyönyörű színekben 1200- leltől feljebb.

Helios Aruház, Fötér 7.

Vidéki megrendeléseket posta- vagy okmánybélyeg bekioldése ellenében is eszközlünk.

## A második temesvári konferencia feladata

A temesvári konferencia már egy ízben sikeresen megoldotta ezt a feladatot. Most másodikban áll a temesvári konferencia a súlyos feladat előtt. Nem a célkitűzések revíziójára van szükség, hiszen tennivalóink adva vannak és szervezeteink tudatos hordozója ma is azoknak a fontos feladatoknak, amelyek megvalósítása a cionista szervezet hivatása. A temesvári konferenciától azt várjuk, hogy új lendületet adjon mozgalmunknak. Új ösvényeket kell vágjon, új módszereket kell alkalmazzon, a szervezet ellankadni látszó tagjaiba friss vérkeringést kell hozzon.

Ez nem speciális erdélyi probléma. Az egész zsidó cionista szervezeteit foglalkoztatja ez a kérdés. Azt hihetnők talán, hogy maga a cionista gondolat vesztett hőtől erejéből vagy talán erejében gyengülve visszafejlődőben van, mert hiszen nemesek nálunk, hanem másutt is bizonyos mérvű ellankadás jeleit tapasztalhatjuk. Nyugodtak lehetünk, ily fellevés sem egyik, sem másik irányban meg nem állhat.

A pusztai vándorlás idejét éljük

A cionista gondolat egyiptomi szolgaságból szabadította fel a zsidó lelkeket. A felszabadított nép megindult az Igéret földje felé, de az út a Szentföldre kiellenpusztaságokon, súlyos megpróbáltatásokon és nélkülözéseken át vezet. A pusztai vándorlás idejét éljük, mely a felszabadulás pillanatában kezdődött és az országba való diadalmas bevonulással fog véget érni. És vannak pillanatok, amikor a kiellenhomokszivatagokon ellankad a vándornép, a gyengébbek hitetlenké válnak, a magasztos gondolat elhagyja a magasztos földet ellen: de azért egy pillanattal sem lehet kétség, hogy a nép el fog jutni az Igéret földjére.

A súlyos gazdasági depresszió, mely mindennapi kenyérgondokkal küzdő zsidó nép minden osztályát, időlegesen elvonja a zsidó energiák egy részét az országépítő munkától. A már likvidálás előtt álló palesztinai gazdasági válság is sokakat lankasztott el. A megoldandó feladat igen nagy és eszközeink felette fogyatékosak, nem csoda tehát ha egyesek alkotó kedve olykor-olykor lelohad.

Amde szabad-e az ily lélektanilag talán megokolható, de lényegében teljesen indokolatlan, mondhatnók, kedélyváltózás jelentőségét tulbecsülni, avagy annak éppen döntő jelentőséget tulajdonítani?

Az erdélyi cionizmus lélektana

Az erdélyi cionizmus az ily hangulatváltásokkal szemben még felette szentiből. De vajjon azt bizonyítja-e ez, hogy az erdélyi zsidóság gyengült Zion iránti szeretetében? Ne feledjük, hogy a cionista mozgalom Erdélyben viszonylag

szerepettel hívom fel Erdély zsidó asszonyait hogy vegyék ki részüket a munkából teljes lelkesedéssel és odaadással.

A zsidó nők szorosabb bekapcsolása a szervezeti életbe meg fogja erősíteni a szervezet tagjai közötti társadalmi kapcsolatot is, ami a cionista kapcsolatok kimélyítése és állandósítása tekintetében feltétlenül kívánatos volna. A szervezeti élet sokat nyerne lendületben, ha a szervezet tagjai a zsidó asszonyok kivül egyébként is kapcsolatot keresnének egymással és a kontaktust ekként állandóan fenntartanák. A zsidó nő legyen az az összekötő kapocs, amely a szervezet tagjait egymással társadalmilag is összeköti.

És engedjék meg tisztelt Hölgyeim és Uraim, hogy most szervezetünk reorganizálásának kérdésével kapcsolatban szóvá tegyek egy anomáliát, amely mindennapiasságánál fogva talán nem illeszkedik be az ünnepélyes ülések keretei közé, de szervezetünk létezésére és ennél fogva megérdemli, hogy vele a legteljesebb nyilvánosság előtt foglalkozzunk.

A szervezet anyagi bázisának kiépítése

Szervezetünknek, ha feladatának csak részben is meg akar felelni, anyagi eszközökre van szüksége, úgy kulturális, mint propagandisztikus és más irányú tevékenységünk is teljesen megbénítja az a körülmény, hogy a szervezet tagjai és csoportjai a központi költségvetés biztosításához anyagiakkal megfelelően hozzá nem járulnak. A Palesztina-alapok, a Keren Hajjesszód és a Keren Kajemeth bevételei kizárólag Palesztina-célokat szolgálnak és a legnagyobb szükség pillanataiban is feltétlenül örökösünk azon, hogy a bevételekből szervezeti célokra semmi se fordíttassék, hanem teljes összegükben Erec Jiszráélbe juttatassanak. Ennél fogva szervezetünk tisztán azokra a hozzájárulásokra van utalva, amelyeket a szervezet egyes tagjai és csoportjai kifejezetten erre a célra adnak. Sajnos, ezek a hozzájárulások mind gyéresebbek és összegszerűleg is mind kevésbé kielégítők.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Azt aligha tartja valaki lehetségesnek, hogy valamely más közösségnek tagja legyen anélkül, hogy az annak fenntartásához szükséges eszközök előteremtéséhez erejéhez mérten hozzá ne járuljon. Azt azonban a legtöbben természetesen tartják, hogy a szövetség fenntartása végett évek hosszú során át a legcsekélyebb áldozatot sem hozzák meg. Magától értetődőnek veszik, hogy a szövetség létezik és működik, de senkinek sem jut eszébe gondolni arra, hogy ennek materiális előfeltételei is vannak. Uraim, ez így nem mehet tovább! Komoly intellemmel és kérésrel fordulok Önökhöz, színtessék meg ezt az állapotot, amely csak a legteljesebb felelősség mellett volna tovább fenntartható. Adja meg a lehetőséget határozataikkal és cselekedeteikkel ahhoz, hogy a szövetség hívatását minden irányban teljesíthesse. Halaszthatatlan kötelességünk a szövetségi élet anyagi előfeltételeinek rendszeres biztosítása.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Ugy vélem, hogy szervezetünk megerősítése és a szövetségi élet fellendítése lényegesen elő fogja segíteni azt a törekvésünket, hogy a gyakorlati Palesztina-munka érdekében mentől többet teljesíthessünk.

A palesztinai krízis likvidálás alatt van

A palesztinai krízis likvidálás alatt van. Nem a mi érdemünk. Önmagát bírta le a palesztinai krízis gyökerét ez előtt is mindig a galutban kellett keresni. Amikor palesztinai krízisről beszéltünk, az sokkal inkább a mi magunk belső krízise volt. A palesztinai helyzet mindenkör hű visszatükrözése annak, mennyire teljesíti kötelességét az országon kívül élő zsidóság.

És a zsidó asszonyok kivül egyébként is kapcsolatot keresnének egymással és a kontaktust ekként állandóan fenntartanák. A zsidó nő legyen az az összekötő kapocs, amely a szervezet tagjait egymással társadalmilag is összeköti.

budget fejlesztendő lesz, a bevándorlás is élénkebb tempót vehet.

A palesztinai költségvetés biztosítása ma minden munkának tengelye kell legyen. A XV-ik cionista kongresszus a deficit gazdálkodás megszüntetése és a viszonyok konszolidálása érdekében jelentékeny megszorításokat kellett végrehajtson a költségvetésen. Fájdalmas korlátozások ezek, mert elsősorban a palesztinai mű legszebb alkotását, a héber iskolarendszert szorították szűkebb keretek közé. A munka normális menetének helyreállítása követelte, meg kellett lennie. Végzetes lenne, ha ezt a megrövidített költségvetést se tudnák biztosítani. És itt rá kell mutatnunk arra, hogy az európai cionistákra a palesztinai költségvetés biztosítása tekintetében ma súlyosabb felelősség hárul, mint valaha. Az amerikai cionizmus, amely eddig a Keren Hajjesszód bevételeinek oroszlanrészét szolgáltatta, ma szervezeti szempontból nehéz helyzetbe került és félős, hogy a szervezetben belüli belső ellentétek a Keren Hajjesszód amerikai bevételeinek időleges csökkentését fogják előidézni. Kétszerez kötelességünk tehát nekünk, európai cionistáknak, minden erőnk megfeszíteni, hogy a Keren Hajjesszód költség-

vetését biztosítsuk és ezzel megadjuk a lehetőséget a Palesztina-munka folytonosságának fenntartására.

Minden zsidónak joga és kötelessége az országépítésben résztvenni

E feladatunk megoldásában fokozott mértékben számítunk a szervezetünkhez nem tartozó zsidóság támogatására. Egyik legutóbbi beszédében Oskar Wassermann a kitűnő német filantrop, találon mutat rá arra, hogy a cionista szervezeten kívüli zsidóság nem engedheti meg azt, hogy Palesztina felépítését a zsidóságnak csak egy része, az, amely a cionista szervezetben van tömörülve, egyedül végezze. Minden zsidónak kötelessége — ugymond — és joga az országépítés munkájában résztvenni és e kijelentésben inkább a jogra, mint a kötelességre helyezi a súlyt, mert nem akarja egyetlen zsidó szervezetnek sem juttatni azt az érdemet, hogy a történelmi művet az egész zsidó nép számára egyedül hozza létre.

Fogjunk tehát össze mindnyájan, cionisták és nem cionisták egyaránt és vállalt munkával igyekezzünk erőnk legjavát adni e magasztos cél megvalósításához, hogy a egyszerű mű mentől előbb elkészülhesen.

## A cionista Világszervezet üdvözlőlevele

A rendkívül mély hatást keltett elnöki megnyitó után dr. Adolf Bernhard emelkedett szövege. Mindenekelőtt megköszöni dr. Fischer üdvözlő szavait, majd kifejti, hogy nem is egy, hanem három minőségben jelent meg ezen a konferencián. Először mint a regáti cionista szervezet elnöke az ottani elvtársak üdvözlőlevelét hozza. Másodszor mint a Consiliul Superior elnöke, ennek a testületnek nevében kíván résztvenni a konferencia munkálataiban. Harmadszor mint a londoni Executive megbízottja, a legfőbb cionista forum intencióit kell képviselnie. A leg súlyosabb feladatának ez utóbbit tekinti. Minthogy nem jött közvetlenül Londonból, nem ismerheti annyira a cionista világpolitika mai helyzetét, hogy arról precíz és kimerítő képet adhasson. Ezért csak röviden és vázlatosan kíván foglalkozni a helyzettel.

Beszél mindenekelőtt a krízisről, amely már szerencsére emult. A krízisnek azonban nemcsak rossz, de jó hatásai is voltak. A krízis mindenekelőtt bensőbb és őszintébbé tette viszonyunkat az angol kormányhoz. Azelőtt azt hitték az angolok, amit általában a keresztények hisznek rólunk, hogy minden zsidó gazdag és a zsidóság a világ leggazdagabb népe. A palesztinai krízis azonban megmutatta a világnak és elsősorban az angol kormánynak azt, amit mi már oly régóta tudunk, hogy

a zsidóság nemcsak, hogy nem a leggazdagabb, de talán a legszegényebb népe a világnak.

A mi gazdagságunk a legmegevesztőbb optikai csalódás, mert csak a közélet hangos fórumán található néhány gazdag zsidó, a tömegeink azonban irzatos nyomorral küzdenek. Anglia belátta, hogy ettől a szegény zsidó néptől nem lehet követelni, hogy az országépítés minden terhes szükségletét egymaga fedezze és rálépett az aktív segítség útjára, amely már nemesak szavakban és ígéretekben, de konkrét tettekben is megnyilatkozik.

A krízis másik jó hatása abban nyilvánkozik meg, hogy komolyabbá és elmélyültebbé tett bennünket. Felkeltette a cionisták felelősségérzetét és egy egészséges szelekiót vitt véghez sorainkban.

A jó megmaradt, a pályát pedig el-söpörte a krízis szele.

Bátran állitható, hogy a krízis egészségesebb és realisabbá tette a szervezetünket. Ma már tudjuk, hogy mire számíthatunk és mire nem, ismerjük erőnk határait és tudjuk azt is, hogy ezzel az erővel le tudjuk gyűrni az elénk tornyosuló nehézségeket.

Nem hallgathatom el azonban, — folytatta Bernhard beszédét, — azt az érde-

kes jelenséget, amelyet a krízis alatt tapasztalhatunk. Minden várakozás ellenére

Palesztina gazdasági helyzete a krízis alatt nemcsak, hogy nem rosszabbodott,

de határozott fejlődést mutatott. Az ipar, amely a nagy konjunktúra éveiben ugyszólván haldokolt, a krízis alatt megerősödött és saját lábára állt. A zsidó nancstermelés, amely az országnak egyik legfontosabb termelési ága, ugyszólván megkészszerződött a krízis éve alatt. Ime, láthatják tehát, hogy a krízis amelyről ellenfeleink rémképeket festettek a világ elé,

a valóságban egy gyógyulási proceszus volt.

## Dr. Mayer Ebner a zsidó szervezkedésről

Ezután a jelenlevők hatalmas óvációja közepette dr. Mayer Ebner üdvözölte a konferenciát. Kedvező időben ül össze ez a konferencia — ugymond — amikor a vészes felhők már oszladozni kezdenek a Palesztina egéről. En a legváltóságosabb percekben sem vesztettem el hitemet és optimizmusomat. Ezt a krízist is úgy tekintetem, mint egyiket ama megpróbáltatásoknak, amelyeket a zsidó Isten mért az ő kiválasztott, szenvedésekre kiválasztott népére. De mint hosszú történelmünk számos megpróbáltatását, a zsidó nép ezt a megpróbáltatást is túlélte és reméltem levonta a belőle fakadó nagy tanulságokat.

A cionizmus a mi számunkra — folytette dr. Ebner — nem egy partikuláris kérdésben vallott állásfoglalás, hanem egyetemes világnézet. Nekünk a zsidó élet minden vonatkozásában kiforrott felfogásunk van, amely szerves kiegészítője általános cionista hitvallásunknak. Csak természetes, hogy a gátlatproblémák és így

a politikai kérdések tekintetében is megvan a precizen megfogalmazható cionista álláspontunk.

Ma pedig, cionisták, kik előharcosai vagyunk ennek a történelmi munkának, csüggedés nélkül és már eddig is teljesített munkaeredmény büszke tudatával haladjunk mindenkor az élen, mikor a kötelességek teljesítéséről van szó.

Ezzel az elhatározással fogjunk munkához!

A konferencia a hatalmas megnyitó-beszéd elhangzása után percekig ünnepelte az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnökét, majd egyhangu határozattal az alábbi táviratot küldte el dr. Chaim Weizmannnak, a Conista Világszervezet elnökének:

„Az az önfeláldozó munka, amelyet Ön minden idők zsidóságának köteendő példája gyanánt Erec Iszráélért és az egész zsidó nép jóvoltáért teljesít, mindnyájunk szívét megalozza és akarát megerősíti, hogy csüggedés nélkül folytassuk Erec Iszráél felépítésért megkezdett munkát. Az Erdélyi Nemzeti Szövetség Temeşvárt egybegyűlt nyolcadik konferenciája szívből üdvözli Önt és erőt meg kitaratást kíván történelmi feladata megvalósításához.

A konferencia megbízásából, Dr. Fischer József, elnök.

Ma pontosan tudjuk, hogy milyen erőfőlött rendelkezünk emberanyagban és financiai téren és a rendelkezésre álló erővel ökonomikusan tudunk gazdálkodni.

Bernhard elnök ezután egy igen finom hasonlattal magyarázza meg azt az egyébként különös jelenséget, hogy a cionizmusnak két nagy vezére, Herzl és Nordau az asszimilált magyar zsidóság sorából került ki. Majd az erdélyi cionizmust méltatja. Beszéde végén Bernhard az erdélyi zsidó asszonyokhoz és az ifjúsághoz appellál, akikől a cionista munka újjászületését reméli.

A beszédet nagy lekesedéssel fogadták a közönség.

Az üdvözlő az elmult kairól emléke a közönség á

— Régi zs ta — hogy az cseppet is es pélyes órába tainkról. Em előtt azokról, mi frontunk emlékezzünk ról, akik a f munka végze zetek fiatal. Emlékezzün nép nagy tan galmunk hata mély filozófi mozgalmunk hőse volt ő.

Emlékezzün gyogó tollu ifju szerelme perctől kezd lott. Ha időlk igazi cionizm mindvégig ol Cionnak és a Emlékezzün ról, Palesztin

A megrázó Weinberger N az állandó bi rencia elnöks alapján a kö meg a konfe Elnök: dr. Társelnökök bel Sándor

A konferenc vasárnap déln meg dr. Weil Az első szó busch, a Cons wölt.

— Ma már — a palesztin gam részéről olyan moment megmutatja, h ság idején mil keresztl, Ner gondolok, han szívósságra, ar pít fütötte a r kitaratás és ez

A Friedler- a hajhullás tők

A hajhullás korpásodásra viszont abban a felhám elsz hám, mely ily alakban leváli jébe nyíló fag mely rövidese letve kihullás

A GAMM rejlik, hogy fogva lehetőv dását és elős dását. Orvosi A GAMMA k tártban és dro ára 240 lei. Használat VEZ ROZSNYA ARAD, F

Ameri megér

**Málnási Mária forrás természetes alkalikus sós gyógyviz.**  
A legjobb nyálkaoldó szer! Gyomorégést azonnal megszüntet. Kut-kezelősség: BRAŞOV (Brassó). Főlerakat: Rognár és Szántó Erd. Keresk. R. T. Cluj. Telefon: 1-32 és 72.

# Emlékezzünk halottainkról

Az üdvözlések után dr. Nobel Sándor az elmúlt konferenciális periódus halottairól emlékezik meg. Az emlékbeszédet a közönség állva hallgatta végig.

Régi zsidó tradíció az — mondott — hogy az öröm poharába egy ürmecseppet is csepegtetünk. Ebben az ünnepélyes órában emlékezzünk meg halottainkról. Emlékezzünk meg mindenekelőtt azokról, akik a fronton estek el, a mi frontunkon, az építőmunka frontján. Emlékezzünk meg a mi hős chalucainkról, akik a fekete munka, a legfeketébb munka végzése közben adták oda a nemzetnek fiatal életüket.

Emlékezzünk Achad Haamról, a zsidó nép nagy tanítójáról, aki felépítette mozgalmunk hatalmas szellemi palotáját, aki mely filozófiájával alátámasztotta a mi mozgalmunk hatóerejét. A zsidó gondolat hőse volt ő.

Emlékezzünk Izrael Zangwillról, a ragyogó tollu íróról, a költőről, Cion örökifjú szerelmeséről, aki a mozgalom első percétől kezdve Herzl oldala mellé állt. Ha időközben utja el is hajlott az igazi cionizmus egyenesétől, a lelkében mindvégig olthatatlan rajongója maradt Cionnak és a zsidó népnek.

Emlékezzünk meg Sir Stuart Samuelről, Palesztina volt főkörmányzójának

bátyjáról, a Board of Deputies elnökéről, aki egész életét a zsidó ügynek szentelte és különösen a keleturópai zsidóságnak tett felbecsülhetetlen szolgálatokat.

Es emlékezzünk — ó mily fájdalmas — a mi kedves, a mi drága Chafesünkről, a csupasziv, a csupajóság emberről, az igaz vezérrel, akit miként Herzl a szive, a nagy, jó szive ölt meg. A tavalyi genfi kisebbségi konferencián találkoztam vele, ott volt minden vitánál, fáradhatatlanul küzdött, harcolt az ő zsidó népéért. Emlékezzünk — lehetetlenül élni fog szívünkben.

Emlékezzünk Tominról, a robusztus orosz cionistáról, Herzl munkatársáról, az örökifjú, rajongó cionistáról, aki párisi számkivettségében lehelte ki lelkét.

Es emlékezzünk a mi halottainkról, a mi meggyalazott Tóráinkról. Ezek is a mi fájdalmas halottaink, elsrattuk és eltemettük őket. De az a Tóratemetés legyen egyben a mi vigasztalásunk. Miként a mi meggyalazott Tóráink, amelyeket eltemettünk, nem haltak meg, hanem élni fognak, minden betű újult erővel fog élni, akként a mi cionista halottaink is, akik a nemzetünkért vették küzdelem frontján hullottak el, elni fognak a mi sziveinkben, a zsidó nép szívében, ahol örök élet világosodik számukra.

radságnak kell tudni, ami nemcsak rajtunk, hanem bizony, egyik-másik vezető-egyémségünkön is erőt vett. A fáradtság pedig visszavezethető különböző okokra: a palesztinai gazdasági krízisre, a visszavándorlásra, az újjáépítés lecsökkent tempójára. Palesztina megszűnt sok cionista számára az élet központi tényezőjévé válni. Ezek úgy vélekednek, hogy az eszményi propaganda már fölösleges és mert őket magukat semmiféle élő kapcsolat nem fűzi Palesztinához és mint-hogy az újjáépítés tempója legyöngült, más irányba állítják be figyelmüket. Az alapok számára való pénzgyűjtés munkája kimélyíti organizációnkat és ez okból követelnünk kell a cionista propagandát és a Keren Hajjeszód-munkát a nemcionistáknál is. Ami gátlóan befolyásolja még szervezetünk fejlődését az az asszimiláció, amely immár újabb ervekkel vonul fel ellénk, így az orosz zsidó kolonizációval. És itt van az első-kélyesedett nacionalizmus, amely elismer néhány cionista gátló-követelményt, de kikapcsolja a Palesztina-munkát.

### Politika és cionizmus

Szónok ezután érinti azt a sajnálatos körülményt, hogy számos országban az országos politika egészen háttérbe szorítja a cionista munkát. Elismeri, hogy a cionistáknak nemcsak joguk, hanem kötelességük az országos politikába befolytati, de nem szabad elfelejteniük, hogy mi cionisták számot vetünk a galut tényei vel, de a galutot magát mint igenlő nem fogadjuk el. A mi politikánk a szabad fejlődés és a demokrácia politikája, amelynek keretein belül lehetővé válik számunkra a Palesztina-munka. A galut és Palesztina között rangfokozat áll fenn, de fájdalom, mi cionisták gyakran megfeledkezünk arról, hogy Palesztina rangsorban a fontosabb. Innen erednek azok a súlyos konfliktusok, amelyek mint például Lengyelországban, súlyosan befolyásolják a cionista munkát.

### A cionista szervezet lényege az egység

A frakciókra való szakadás is sokkal többet árt, mint használ. A különböző irányok kibontakozása egészséges és ugyan bizonyos mértékig, de nem szabad elfelejteni, hogy a cionista szervezet lényege mégis az egység. Szónok ezután kitér a romániai viszonyokra. Ebben az országban az nehezíti meg a fejlődést, hogy az egyes cionista szervezetek négy ország-résznek különböző fejlődéseiből nőttek ki, hogy a román zsidóságot egy zsidóságon kívüli esemény teremtette meg, a nélkül, hogy erre az előfeltételek meg lettek volna. A fejlődés azonban Nagyrománia zsidóságára a Palesztina-újjáépítés szempontjából is nagy feladatokat rótt amelyeket csak egy egységes nagy organizáció segítségével lehet megoldani. Ezt a szervezetet majd a Consiliul Superior van hivatva megalkotni, amelynek programjába belesik az egész cionista munka egységessége és koordináltsága.

### A Consiliul Superior munkája

Silberbusch ismertette a Consiliul Superior hatásköreit és azokat a munkákat.

## A konferencia vezetősége

A megrázó erejű emlékbeszéd után Weinberger Nándor főtávkár olvassa fel az állandó bizottság javaslatát a konferencia elnökségre vonatkozólag. Ennek alapján a következőképpen választották meg a konferencia vezetőségét:

Elnök: dr. Weil Adolf (Temesvár).  
Társelnökök: Rothbart Jakab, dr. Nobel Sándor (Temesvár), Wasserstrom

Sándor, dr. Bárdos Imre (Nagyvárad), Wolster Kálmán (Marosvásárhely), Deutch Mór (Lugos), dr. Ritter Salamon (Brassó).

Főjegyző: dr. Szonyi Géza, jegyzők: Bergmann Pál és Schön Sándor.

Dr. Weil Adolf megköszöni a tisztikar nevében a megválasztást és ezzel az ünnepélyes megnyitó ülés véget ért.

## A vasárnap délutáni ülés

A konferencia első érdemleges ülését vasárnap délután fél 5 órakor nyitotta meg dr. Weil Adolf elnök.

Az első szónok prof. Julian Silberbusch, a Consiliul Superior igazgatója volt.

Ma már sok szó esett — mondotta — a palesztinai helyzetről, de én a magam részéről is rá szeretnék mutatni olyan momentumra, amely különösen megmutatja, hogy Palesztina épen a válság idején milyen csodás fejlődésen ment keresztül. Nem a gazdasági fejlődésről gondolkodok, hanem arra a benső erőre és szívósságra, amely ottbunk zsidó népet fűtötte a rettenetes krízis idején. Ez a kitartás és ez a szívósság illusztrálja

legvilágosabban, hogy Palesztinában nem szedett-vedett embertömegek dolgoznak az ország újjáépítésén. Egy egészséges és viruló, megszervezett zsidóság él itt, mely életmegtérüléseiben sokkal eredetibb, mint a galut nagy zsidó centrumaiban élő zsidóság. A palesztinai zsidó az ő elpusztíthatatlan optimizmusával nemcsak a saját krízisét győzte le, hanem kisegítette a galutban élő zsidóságot is benső válságából.

A galutbeli cionista mozgalmon olyan általános momentumok uralkodnak, amelyek majdnem az egész világon azonosnak. Csak az egyes országokban mutatkozik némi differencia, a szerint, hogy milyen erők az egyik, vagy másik országban a cionista testvérek. Mi e momentumokat nyíllan fogjuk megkérni, mert elég erőseknek érezzük magunkat ahhoz, hogy önmagunk felett is bírálatot gyakorolhassunk.

### Követelnünk kell a cionista propagandát

Ami a cionista szervezet fejlődésében gátló momentum volt, főleg annak a fá-

### A Friedler-féle GAMMA hajszér

a hajhullás, kopaszodás, korpádzás tökéletes gyógyszere.

A hajhullás legtöbb esetben a fejbőr korpásodására vezethető vissza, mely viszont abban leli magyarázatát, hogy a fejbőr elszarusodása hiányos. A fejbőr, mely ilyenkor finom pikkelyszerű alakban leválik, eldugaszolja a haj rüszdjébe nyíló faggyumirigy kivezető csövét, mely rövidesen a haj elsorvadására illetve kihullására vezet.

A GAMMA hajszér hatása abban rejlik, hogy különleges összetételénél fogva lehetővé teszi a hajfaggyu feloldását és elősegíti a fejbőr elszarusodását. Orvosiilag kipróbálva és ajánlva. A GAMMA kapható minden gyógyszer-tárban és drogueriában. 1/2 literes üveg ára 240 lei. 1/4 literes üveg ára 160 lei. Használati utasítás mellékelve.

VEZÉRKÉPVISELET:  
ROZSNYAY GYOGYSZERTÁR,  
ARAD, Piața Avram Iancu.

Tennis-nadrág 540  
1-a drill — — — Lei

Trench-Coat Lei 3400

Neumann M. Cluj  
férfi- és fiuruha-ár-  
naza Piața Unirii 14.

### Szállodák, fürdők, penziók részlete

penzvadászon kertváros matrac és butorhuzatok  
kerti nyágy rolettavászon és rud  
kerti nyágy afrik és butorrugó  
azt választékban. Minizett ajándékkal szolgálok.

### Boskovics József

Cluj, Strada Reg. Maria 15. szám  
Telefon 9-10.

## Zongorát Sternberg

bizalommal a világhírű

cég oradeai lerakatában vásárolhat. Az összes jobb világ-márkák raktáron. 5 évi jótállás részletre is. Költözés miatt leszállított árak.

amelyek már eddig történtek, különösen a nevelésügy, a tarbutmunka tekintetében, az egyes cionista szervezetek közötti kontaktus létrejötte dolgában, az alapok munkájának megkönnyítése és a cionista propaganda egységesítése körüli munka tekintetében. Ismertette azt a propagandát is, amit az új intézmény a nem-zsidók között fejtett ki a cionizmus ismertetése érdekében. Végül hangsúlyozta, hogy a Consiliul Superior munkája csak abban az esetben járhat eredményesül, ha a cionista szervezetek teljes bizalmát bírja és ha ezek önkényesen rendelkezik alá magukat a tanács határozatainak. Lengyelországban a kölcsönös bizalmatlanság hiúsította meg az egységesítő törekvéseket. Nekünk, romániai cionistáknak azonban meg kell mutatnunk, hogy azok az ország-részi cionista szervezetek, amelyek különböző módon fejlődtek a multban, amelyek azonban egyazon uton tartoznak haladni a jelenben és a jövőben, egyesüljenek a közös eszme és a közös munka jegyében. A szónok azzal fejezte be beszédét, hogy a Consiliul Super. birálatát egészséges jelenségnek tartja, mert ez is amellett szól, hogy a Consiliul Superior aktív.

Dr. Silberbusch tanár javaslatokat terjesztett be, amelyek az erdélyi cionista munkának a Consiliul Superior munkájába való bekapcsolódására vonatkozik.

## Victor X. Ray corporation CHICAGO

Röntgen készülék — eredet Coolidge tubus, diathermia, quartz-lámpa, electrocardiograf s egyéb



Radiológiai és elektroterápiai készülékek vezérképviselője

## SANAX

orvosi és higiénikus készülékek lerakata București Str. Gh. Cantacuzino 2. Telefon 202-02 és 206-22. Teljes körhízi, szanatóriumi és hőfürdő berendezések, Elektroterápia-Hidroterápia Mekanoterápia. — Egészségügyi felszerelések. Melegítő és ventiláló készülékek. Elsőrangú referenciák. — Ingyenes prospektusok és felvilágosítások.

מסרים הארלונג מסרים הארלונג  
Zsidó ima könyvek, Gyapju és selyem-talcsák legújtanosabban beszerezhetők Clujon ROSENZWEIG ANTAL cégnél

Amerikai és angol fürdőruhák és övek, amerikai Fleet Foot fürdőcipők megérkeztek. Fürdősapka lei 25'- SCHUSTER EMIL - CLUJ Piața Unirii

# Az ifjuság pozitív zsidó nevelése

Ezután Fischer Ernő betérjesszötté az ifjusági jelentést, amely az egyes országok ifjusági mozgalmainak ismeretelése után az erdélyi zsidó ifjuság speciális helyzetével és problémáival foglalkozik. A jelentés többek között a következőket mondja:

Az erdélyi cionista ifjusági mozgalom nem egykönnyen hasonlítható más országok hasonló mozgalmához.

Erdélyben ma négy különböző feladása ifjusági szervezet működik. Az Aviva-Barisszia, az egyén cionista kiképzésében látja azt a tevékenységet, amellyel hozzájárul a zsidó kollektivitás egészséges kiépítéséhez. Nem tartja lehetségesnek, egyszerre egy egész kollektivitás felállítását, hanem minden egyes zsidó ifjúnak és leánynak olyan nevelést óhajt adni, hogy minden cionista közületben megelkhesse a maga helyét, sőt képes legyen olyat létrehozni.

Az Ezra erősen progresszív irányával nemcsak a cionizmusra terjeszti ki működését, hanem azokra a másodrendű kérdésekre is, amelyek csak valamelyes

összefüggésben vannak a cionizmussal. Más országok cionista ifjusági szervezeteivel összehasonlítva, körülbelül a Ceiré Cionnal analóg. A Ceiré Mizraohi Erdélyben, sajnos, nagy visszaesést mutat fel, amennyiben két erősen aktív csoportja maradt, Szigeten és Clujon, míg még három-négy megmaradt csoportja alig fejt ki működését. Ez annál is sajnálatra méltóbb, mert a Ceiré Mizraohi lenne hivatva az orthodox ifjuságot a cionizmushoz közelíteni, különösen most, amikor az Aguda a serdülő orthodox ifjuság nevelésére mind több és több befolyást nyer.

Az erdélyi sómérszervezet, amely a maga nemében egyedül áll, egyrészt zsidó cserkész, Baden Powelli alapon, másrészt azonban praktikus Palesztina-programja is van, amelynek végrehajtásában lelkiismeretességével tűnik ki. A hebraizáció terén a KKL munkában, sikel propagandában erősen aktív és csak a Szövetség életébe való általánosabb bekapcsolása lenne kívánatos, különösen idősebb tagjainál.

## Ki kell építeni a szervezetet

Meg kell állapítani, hogy egyrészt minden cionista ifju megtalálhatja a megfelelő keretet, amelyben cionista munkaságot ki tud fejteni és amelyben cionista munkát kifejező, másrészt azonban ennek ellenére is Erdélyi zsidó ifjuságának csak nagyon csekély részét sikerült meg szervezni a létező ifjusági szervezetekben. Erdély négy országos cionista ifjusági szervezetének mindössze 1400 tagja van és ezek is számos csoportra és al-csoportra oszlanak. Erdély zsidó lakosságának számát és más jellegű ifjusági alakulatok nemlétezését tekintve véve, ez a szám lesújtóan alacsony. A taglétszámtól eltekintve is meg lehet még azonkívül állapítani, hogy az ifjusági helyicsoporthoz száma is erősen esőkent.

Ez a tény, azt hiszem nagy százalékban megmagyarázza magának a Szövetségnek az utóbbi években érezhetővé vált legyengülését. Az ifjuság, amely a cionista mozgalom legerősebb támasza és jövőjének biztosítéka, mind kisebb és kisebb mértékben állott a cionista ügy szolgálatában, másrészt pedig nagyon sok esetben tévesztette össze az eszközöket a céllal.

### A Szövetség feladata

A Szövetségnek, hogy a saját maga jövőjét, a cionista munka folytonosságát és a nemzeti szellem fenmaradását biztosítsa, a legsürgősebben kell nagyon messzemenő lépéseket tennie az ifjusági szervezkedés és propaganda érdekében. Ez természetesen a Szövetségre vonatkozóan súlyos feladatokkal jár. A legelső dolog, amelyet az erős ifjusági propaganda magával von, az, hogy a Szövetségnek egyes szerveinek és maguknak a tagoknak nem szabad olyan távol állaniok és néző módjára tekinteniök az ifjusági szervezetek munkáját és vergődését. Európa legerősebb cionista szervezetének, a németországi cionista szervezetnek erre vonatkozó határozatai méltó példaként szolgálhatnak minden cionista szervezetnek. Már pár hónappal létesített ifjusági ügyosztályt a cionista szervezetben, amelynek a feladata egyedül a cionista ifjusági

**A legszebb legolcsóbb legelegánsabb nyomtatványokat**  
megrendelhetni a  
**Cartea Românească**  
nyomdai műintézetnél - Cluj  
Calea Dorobantilor No 14-16.  
Kérjen árajánlatot

szervezetek kívánságainak meghallgatása és működésüknek anyagi és erkölcsi támogatásban való állandó részesítése. Ifjusági sajtót létesítettek, ifjusági propagandautakat rendeztek és mindezt nem léptek fel külön ellenszolgáltatási kívánalmakkal.

Ehhez hasonlóan kell a Zsidó Nemzeti Szövetségnek is felfognia az ifjusági munka fontosságát. Ezenkívül ugy a Szövetség minden szervének, mint az egyes tagoknak a legnagyobb szeretettel és jóindulattal érdeklődéssel kell kísérniök az ifjusági elemek minden megnyilatkozását.

### Az ifjusági mozgalom problémái

Az ifjusági ügyosztálynak, illetőleg a Szövetségnek feltétlenül az anyagi előfeltételeket és biztosítani kell az ifjusági munkához. Nem lehetséges, hogy az ifjusági szervezetek tevékenységüket a kívánt mértékben kifejtsek akkor, amikor gondjaik vannak állandóan a legszükségesebb anyagiak előteremtésével.

Ugyancsak súlyos problémája az ifjusági szervezeteknek a kulturális nevelés kérdése. Akkor, amikor a zsidó ifjuság legnagyobb része nem zsidó iskolában és

főképpen nem zsidó nemzeti iskolában nyeri kiképzését, nagy fontossága van annak, hogy ezt a hiányt az egyletekben pótolják. Itt célszerű lenne szakítani az eddigi hagyományokkal, amelyek a legteljesebb szabadkezet, jobban mondva tervszerűtlenséget engedélyezték a cionista nevelés terén. A zsidó történelem, zsidó kultúrtörténet, héber nyelv és irodalom, Palesztina-ismereteknél olyan minimális programot kell feltétlenül megállapítani, amely minden cionista ifjusági szervezetre egyformán kötelező és amelynek elvégzése után kerül sor az illető szervezet speciális hajlamainak kielégítésére. Természetesen ez csak akkor lehetséges, hogy ha erre a célra megfelelő tankönyvek, ismertető brosurák és egyéb sajtótermékek állnak rendelkezésre.

### Központi irányítás

A kultur- és más kérdésekben gyakorlati erkölcsi és szellemi patronázs mellett, a Szövetség tényleges behatással kell, hogy legyen az ifjusági szervezetek azon munkájára, amely a közös célt, Palesztinát szolgálja. Régi tapasztalat, hogy úgy lehet a legjobban kihasználni minden erőt és lehetőséget, hogyha valamilyen központi szervebe futnak össze a munkát irányító szálak, hogyha ezek az erők egymás mellé rendeltlen működnek. Az erők ezen koordinációja égető szükség az erdélyi cionizmus minden ágában, következképp az ifjusági munkában is. Az ifjusági szervezetek megannyian részt vesznek a KKL, a KH és a sékelakciókban, sőt leginkább reájuk számítanak ezen munkák elvégzésében. Kétségtelen, hogy az eredményeket meg lehetne duplázni, ha ugyanennyi energiát csak, de tervszerűen állítanának az egyes szervezetek a cél szolgálatába. Bizonyos kísérletek történtek a multban is már az ifjusági blokkok formájában, amelyek főképp a KKL érdekében tevékenykedtek. Ezek a blokkok nagyon jól beváltak Temesvárt, Marosvásárhelyen, Szatmáron, és kisebb-nagyobb igazításokkal más helységeken is hasonló eredményekkel szolgálnak.

Radikális megoldás azonban csak az lenne, ha ezeknek a blokkoknak központi szerv felelne meg, és erre megint csak a Szövetség ifjusági ügyosztálya lehet hivatott, amelyik az adott esetekben a KKL, KH ill. sékel ifjusági bizottságának szerepét töltené be.

## Előkészítés az alijjára

A galutra vonatkozó munkák és más elméleti nevelés mellett kimagasló helyet kell elfoglalnia annak az ideának, amelyik a cionista ifjuság legfőbb alapja és amelyik szervezeteinek létjogosultságát ad: a jisivu Erec Iszraél. Minden cionistának meggyőződéséből kell, hogy folyják, hogy kivándorol Palesztinába. A nem ifjusági elemeknél azonban számos ok forog fenn, amely miatt kénytelen cionista felfogásuk ezen konzervenciájától gyadorlatilag eltekinteni. Ezek az okok pedig nem foroghatnak fenn az ifjusági elemeknél, ahol csak elenyésző arányban érvényesül a lekötöttség, a családientartás kötelessége és egyéb ilyen szempontok. Ezeknek az ifjusági elemeknek tehát fenntartás nélkül a chaluciuira, az alijjára kell készülniök, tekintet nélkül arra, hogy ténylegesen sikerül-e a kivándorlás vagy sem. Ilyen szempontoknak kell az ifjusági szervezetek munkájának minden mozzanatában érvényesülniök, ezért kell fokozott mértékben ismertetni Palesztinát és ezért szükséges, hogy a cionista ifjuságnak egészséges életmódot szokjon meg, ami a galuth élet körülményei között nem könnyű és nem spontán dolog. A testnevelésnek, a sportoknak cionista szempontból megbecsülhetetlen fontossága van már csak mint vonzóerőnek is. Ezt bizonyítja az a nagy fellendülés, amelyet a Hasomer Hacar szervezet elért akkor, amikor a teljesen azonos elvi alapon álló Ceiré Cionnak

nem sikerült távolról sem olyan népszerűsége szent tennie. Másrészt, már csak a chaluciu szempontjából is biztosan sokkal többet produkált volna Erdély, ha a testnevelés és a cionista ifjusági szervezetekben fontosabb helyet foglal el és nem áll meg annál a tizenkét barissziánusnál, ugyanannyi sómérnél és néhány szervezetlen fiatallemnél, akik Erdélyt képviselik az országépítőmunkában.

**Teszler**  
posztó nagyruházában  
**Nagy választék**  
szövet és bélésárukban  
Főpostával szemben

Arban, ujdonságokban minőségben utolérhetetlen az „IDEAL” nőikalapszalom C. Reg. Fard. 6. férfi és nőikalap formázások, alakítások, szalma átvarrások 48 óra alatt a legújabb divat szerint, gyári árban készülnet. **Eredeti Banco és Panama modellek**

**A hebraizálás kérdése**  
Ugyancsak nagy energiát kell szentelnie az ifjuságnak a héber nyelv és kultúra elsajátítására és terjesztésére. A Palesztinában való élet, a galuth zsidóságának Palesztinával való eleven kapcsolata, sőt maga a galuthbeli zsidó nemzeti élet csak úgy lehetséges, ha a héber nyelv összekötő kapocs a mindennapi élő zsidóság számára. A hebraizáció terén is a Szövetség kell, hogy megteremtse a zsidó ifjuságnak a tanulási lehetőséget azzal, hogy héber tanterőről gondoskodik és a héber óvodák és iskolák általánosítása érdekében a szükséges lépéseket megtesszi.

Ezek a tényezők lehetőkké teszik majd a Szövetségnek, hogy azt az elemet, amely a cionizmus gerince, az ifjuságot, a maga részére hatálosan megnyerje és intézményesen biztosítsa. Az a működés, amelyet az ifjuság teljesen magára hagyatva végzett, eléggé igazolja, hogy az energiaforrás, a kedv, megvan benne - csak nem szabad munkájában, törekvéseiben egyedül hagyni minden támogatás nélkül.

A Szövetség legközelebbi célja az ifjusági szervezkedés elősegítése kell, hogy legyen. Kell, hogy az egyes ifjusági szervezeteknek és a létesítendő ifjusági ügyosztályoknak erkölcsi és anyagi lehetősége legyen arra, hogy propagandautakkal, előadásokkal és sajtótermékekkel az erdélyi zsidó ifjuság még szervezkedni tömegeit is belekapcsolja a cionista munkába. Erre a célra úgy, mint az Exekutive két évvel ezelőtt szervezeti bönapot hirdetett, ifjusági szervezkedési hónapot kell hirdetni és megrendezni. A jövő zsidó év első munkahónapja, ha kellő módon előkészítik a kihasználják, kélezer új szervezetű cionista ifjut és leányt jelenthet az erdélyi cionizmus számára.

Az ifjusági elemek megnyerése érdekében különböző eszközöket kell és lehet felhasználni. Csak egy kell, változhatatlanul és állandóan ugyanaz maradjon héber kultúrával, a galuthon keresztül a zsidó Palesztinához, a szebb, egészségesebb zsidó jövőhöz.

**Olimpiál Bélyegek**  
Most került forgalomba (márc. 27) Hollandiában az olimpiál bélyegsorozat, 8 darabban. Ha ön bekiűd 130 Leit: **NEUMANN MIKSA**  
HAAG, BEGONIA STRAAT 150, HOLLANDIA, címre, ajánlott borítékon rövid időn belül egy sorozatot kap postán. A bélyegek leszállítását P. R., az Uj Kelet hollandiál tudósítója garantálja

**HARISNYA**  
Kötött áru különlegességek. Kabát, mellény, angol pulover legjobban és legolcsóbban csak **Blatt-**  
nál, - Cluj, Főtér 13.  
Irányárak:  
Női melirt harisnya — lei 35  
Női moulin harisnya — lei 67  
Női cerna fátvol harisnya — lei 97  
Női selyem harisnya — lei 87  
Vidéki rendeléseket utánvét mellett portómentesen szállítok.  
Hirdessen az Uj Keletben

Kedd, 1928 június 12.  
**K**  
A vám totta m egy 6 A bíróság  
(Timisoara-Te Uj élet tud.) ügyében hozott temesvári törvény előzőtt az Abbi milánói Caloisio selyemgubót vázletet a Banca fiókja finansziro Iszó és Fia temoltatta el egy alapján, amely forgalmi ára ki sőbb kiderült. H tási ár 250-45 att a vámhivata sulytotta az üz cégeket.  
A multheten gyalás során a a temesvári ké mara, valamint bíróság fizetési te és azt csupán szemben tartott szeköttesben ágel. Tegnap híró ványsszék ebben  
**Gazdag és bő** Karestből jelentő minisztériumhoz szerint a folyó é igérkezik a háb termés várható  
**Csehszlovákia** mulja a belga k rök most statiszt amely valamenny telére vonatkozó lamennyi államá kivitele 1927-be felett meg, az 19 kával szemben. Magyarország Kának megfelelő (ebből a mai Cs értékű üvegáru szlovákia teljes millió márkára Csehszlovákia utáni időben sli majdnem kétsz mint a régi 1913-ban. Igy C exportállamok re került és má ts. Az európai

DEVIZÁK

Zürich	...
New York	...
London	...
Paris	...
Milano	...
Prága	...
Budapest	...
Belgrád	...
Bukarest	...
Varsó	...
Bécs	...
Berlin	...

# Közgazdaság

## A vámhivatal mulasztását áliapította meg a temesvári törvényszék egy 6 milliós vámbírsági perben

### A bíróság felmentette a Györi Izsó és Fia szállítócéget a hamis árubevallás vádjá alól

(Timisoara-Temesvár, június 11. (Uj Kelet tud.) Érdekes vámbírság ügyében hozott felmentő ítéletet a temesvári törvényszék. Még évekkkel ezelőtt az Abbeig & Co. zürichi cég a milánói Calosio-cég útján több vagon selyemgubót vásárolt Erdélyben. Az ítéletet a Banca de Seont temesvári fiókja finanszírozta és az árut a Györi Izsó és Fia temesvári szállítócég vámoltatta el egy kamarai igazolvány alapján, amely szerint a selyemgubó forgalmi ára kilónként 100 lej, de később kiderült, hogy a hivatalos beváltási ár 250-450 lej között van. Emiatt a vámhivatal 6 milliós bírsággal súlytotta az üzletben szereplő összes cégeket.

A multhéten megtartott első tárgyalás során a vámhivatal képviselője a temesvári kereskedelmi és iparkamara, valamint a Györi-cég ellen a bíróság fizetési kötelezettségét elejtette és azt csupán a Banca de Seonttal szemben tartotta fenn, amely üzletben széketteésben állott a két külföldi céggel. Tegnap hirdette ki a temesvári törvényszék ebben az ügyben döntését.

**Gazdag és bő termés várható.** Bukarestből jelentik: A földművelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések szerint a folyó év termése a legjobbnak ígérkezik a háború óta. Gazdag és bő termés várható mindenütt.

**Csehszlovákia üvegexportja telülmulla a belga kivittel.** Német szakkönyvek most statisztikát tettek a közke, amely valamennyi állam üvegáru-kivitelére vonatkozik. Eszerint a világ valamennyi államának üveg- és üvegáru kivitele 1927-ben 775 millió márkának felelt meg, az 1913. évi 448 millió márkával szemben. Míg a régi Ausztria-Magyarország 1913-ban 74 millió márkának megfelelő üvegáru exportált (ebből a mai Csehszlovákiára 16 millió értékű üvegáru esett), 1927-ben Csehszlovákia teljes üvegáruexportja 140 millió márkára szökkent fel. Eszerint Csehszlovákia üvegiparának a háború utáni időben sikerült elérnie azt, hogy majdnem kétszer annyit exportált, mint a régi Ausztria-Magyarország 1913-ban. Így Csehszlovákia az üvegexportállamok között a második helyre került és már megelőzi Belgiumot is. Az európai üvegtermelő államok

A törvényszék a vámhivatal jegyzőkönyvében szereplő és a pénzügyminisztérium mellett működő vámvezérgazgatóság által is jóváhagyott közel hatmillió lejes vámbírságot megsemmisítette és a kirótt bírság fizetése alól az érdekelteket felmentette.

A törvényszék döntésének indoklása megalapítja, hogy a temesvári kereskedelmi és iparkamara a temesvári selyembeváltó hivataltól szerezte be a selyemgubó napi árára vonatkozó adatokat. Viszont ennek a bizonyítványnak az alapján jóhiszeműen deklaráltak a kilogramonkénti százhusz lejes illetéket. Ugyanakkor azonban a vámhivatalnak módjában lett volna a kivételre szánt selyemgubó elvámolását megakadályozni, mert a fennálló törvények értelmében a selyemgubók vétele és eladása állami monopóliumot képez és csak úgy kerülhet kivételre, ha ahhoz a kormány engedélyt ad. Amennyiben tehát fennáll az állam megkárosítása, az elsősorban azért következett be, mert a vámhivatal a monopólium ellenére elvámolta a kivételre szánt selyemgubót.

Közül legjobban Csehszlovákia üvegexportja emelkedett. Százalékban kifejezve legjobban emelkedett Japán és Amerika üvegexportja Japánnak sikerült az elmúlt évben az üvegexportban első helyre jutnia. Angliában ahol eddig Csehszlovákié volt a vezető szerep. Az üvegáru felvevőterületei közül Angliába áll az első helyen 1927-ben Angliába 116 millió értékű üvegáru importáltak az 1913-as év 71 millió márkánvi üvegimportjával szemben. Németország és Csehszlovákia üvegkereskedelme 1926-ban 0,3 millió márká erejéig Csehszlovákia kárára volt passzív 1927-ben pedig 3,7 millió márká erejéig Csehszlovákia javára aktív.

**Megnyílt!** Reg. Ferdinand 3. szám alatt legmodernebb szilintka és rövidáru üzlet  
**„GOBELIN“**  
 Festett előszobát, konyhát, nappalót, hálószobát, kegyűk nagy vámszobát a legolcsóbb árnál mellett

Hidressen az „Uj Kelet“-ben

# TÖZSDE

A piac változatlan

DEVIZÁK	Kolozsvár	Valutapiac 1928 június 11 (Rador)							
		Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárás						
Zürich	3145-3148	—	—	490	3150	1104250	13691	605250	1927
Newyork	163-16325	51895	51895	2542	16290	573	71090	3375	—
London	796-797	253350	25362	12413	79675	29725	3471	1647850	48825
Paris	641-643	204150	204150	—	43	223375	2797	1326750	39337
Milano	850-862	2732	2731	13380	858	3016	374275	17776	52637
Prága	483-484	153750	1538	—	484	1698	2106	—	29650
Budapest	2860-2852	9056	9056	—	2860	—	1206	581	—
Belgrad	—	91325	91325	—	291	—	125715	5940	176
Bukarest	—	318	317	1565	—	—	43175	2075	—
Bécs	—	581750	581750	—	1850	—	736950	37844	—
Bécs	2295-2297	7300	730250	—	23	—	803250	474250	—
Berlin	3905-3910	124	124	—	3905	—	1369825	16882	50630

Száz le: árfolyama: Zürich (uro) 317, Páris 1565, Budapest 34950, Bécs 43175, Prága 2075.

# Szováta-fürdőn

Villa Speranza  
 uripanzio  
 Szováta-fürdő

a kitünően ismert Uj Kelet panzio a villa SPERANZA-ban, lényegesen átalakításokkal, ezidén már

## június hóban megnyílik.

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem. - Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad dr. Krausz Józsefné főrabbiné, Dicsosmartin (Dics sztmárton)

# SPORT

## Vasárnapi sporteredmények

Váratlanul a Kinizsi lett mégis a temesvári bajnok. A Haggibbor dést győzelme az amszterdami olimpiasz szencziója. nincs bajnok

A vasárnapi sportesemények a bajnoki finis jegyében zajlottak le. Nagyváradon a Törekvés lett a kerület bajnoka, míg Kolozsváron a bajnokság már befejeződött a Romania csak azt mutathatta be, hogy milyen mértékben készült fel a bajnokságra. Meg kell jegyeznünk ez inkább a reklamáls terén sikerült, mint a játéktudás tekintetében. A legnagyobb meglepetést a temesvári kerület szolgáltatta, ahol az UDR győzelme folyán a Kinizsi lett a bajnok.

Universitatea-Romania 2:2 (1:1)

A Romania már mint bajnok indult a küzdelemben, azonban csak a szerenése és az U mérskelt tempóbirása mentette meg a kellemetlen vereségtől. A bajnokesapattal ezáltal csak Brade, Huniade és különösen Puscariu kapus tartották a lelket, míg a többiek közül csak Baba és Novac voltak segítségére.

Az Universitatea lelkes játékkal kezdett, ha akciót az utolsó pillanatban rendre nem hibázta el és nem esik vissza, úgy megszerezhetné volna közönségének a bajnokverés örömeit. Egyénileg Buga, Sabau, Ghilezan, Giurgiu II emelkedtek ki. A meccs kiáltó U gólhelyzetekkel kezdődik, míg a Romania Huniade és Cipcigan ugyancsak kiáltó reklamálsával válaszol. A 18. percben Huniade azonban bebizonyítja, hogy a lábával is tud futballozni és a 15. percben Cski hibájából helyezett gólt lő. A 36. percben Surlasiu váratlanul egyenlít, amit a nagyszámu U közönség percekig tartó tapsal honorál.

A második féldőben már az első percben Surlasiu gólt fejel. Az első negyedóra után következik az Universitatea ismert gyengései periodusa, amely alatt a Romania erősen támad. Seliceanu

Gligor az U kapu mögött helyezkedik el, de a régi kabala csak egy gólt eredményez: a 18 percben Sabau rosszul tisztáz egy támadást, Huniade labdáját Novac belövi.

Czinczár Imre erélyes kézzel vezette a meccset, pedig dolgát az állandóan akadékoskodó Romania játékosok alaposan megnehezítették.

Vidéki eredmények

Resica. UDR-Banatul 6:1 (2:1). Az UDR gőlözönnel verte a Banatult és így bajnokká ütötte a Kinizsit. Dobay lötte a vezetőgólt, de az UDR féltucat góllal választott a Kolozsváron sikeresen szerepelt Banatulnak Bíró: Falb (TAC)

Nagyvárad. Törekvés-Olimpia (Szatmár) 5:1 (3:0). A Törekvés Csomag (2), Szilágyi, Pinte, Barta góljaival biztosan győzött a kerületi döntőn.  
 NSC-Egyetértés 3:0 (1:0).

Temesvár. TAC-TMTE 2:2 (1:1). Ogyonov, Csányi, illetve Löwenfeld és Karlach a góllövők. Bajnoki. Bíró: Simon.

Kinizsi-Kadima 3:1 A vasárnap Beogradsky SC ellen játszó Kinizsi tréninget tartott. Vogl súlyosabb bokarándulást szenvedett, de remélik, hogy vasárnapra felépül.

Rapid-RMTE 7:2 (1:2).

Marosvásárhely. Mures-Sodronyipar 4:0 (2:0). Alkerületi döntő, a Mures vasárnap a Romania ellen játszik.

Brassó. Brassóban a Károly-kupa atlétikai versenyt tartották meg, amelynek nivóját alaposan leszállította az a körülmény, hogy a védő TAC valamint az aradi és zsilvölgyi atléták nem indultak, míg a katonáknak megtiltották a Careiman Károly által ajándékozott kupában való részvételt. Így a brasói Olimpia győzött.

Dej. Haggibbor-Deji CFR 2:1 (1:1). A Haggibbor Dejen vendégszerelt vasárnap és tartalékjai dacára biztosan és fölényesen győzött. A gólokat a Haggibbor részéről Wesel, a CFR-ét Szilágyi volt Husos rugták.

Uruguay-Argentina 1:1 (1:0)

Nagy érdeklődés mellett zajlott le és heves küzdelmet hozott. A két csapat hamisítatlan délamerikai temperamentumát egyáltalában nem fektezte, aminek következtében a mentők állandó permanenciában voltak és állandóan ki-be szállították a lerugott játékosokat. Az eldöntetlenül végződött meccset kétszer is meghosszabbították, de a párisi világbajnok nem tudta a maga javára eldönteni a meccset, melyet tegnap újrajátszottak.

## Asszonyom!

Gondolt-e arra, hogy mi a betegségek kufforrása? Nem, mert ellenesetben mindenekelőtt legfontosabbnak tartaná

## ágy tollát

melyen életének legalább 1/4 részét eltölti,

**fertőtlenítés**

**gőzölés**

**molytalanítás**

**felélesztés**

**és portalanítás végett a**

tejliesen új rendszerű gépekre felszerelt

**Toll-megmunkáló gyárnak**

Str. Jasilor (Nagyszamos-u) 14. átadni.

A megmunkálásnál bárki jelen lehet Néhány óra alatt a munkát elvégezzük

28 június 12.

gokban  
 hetetlen az  
 sikalapzalón  
 Reg. Ferd. 3.  
 alakítások, száma  
 a legújabb divat  
 szűnek. Erődeli  
 ma modellek

prazidás kérdése  
 giát kell szentel  
 e nyelv és kultu  
 szítésére. A Pa  
 galuth zsidóságá  
 elvon kapcsolata  
 sidó nemzeti élet  
 a héber nyelv  
 adonutt elő zsi  
 izáció terén is a  
 steremtse a zsid  
 ehetőseget azzal,  
 fondoskodók és a  
 általánosítása  
 lépéseket megte

kkó teszik majd  
 zt az elemet. a  
 te, az ifjúságot, a  
 n megnyerje és  
 n. Az a működés,  
 esen magára ha  
 gazolja, hogy az  
 megvan benne  
 kájában, törekvé  
 minden támoga

bbi célja az ifju  
 gítése kell, hogy  
 yes ifjúsági szer  
 adó ifjúsági ügy  
 anyagi lehetősé  
 propagandauk  
 tőtermékekkel az  
 ég szervezeten  
 a cionista mun  
 y, mint az Exe  
 szervezeti hóna  
 szervezkedési hó  
 megrendezni. A  
 nkahónapja, há  
 s kihasználják,  
 onista ifjút és  
 i cionizmus szű

(márc. 27) Hol  
 élyegsorozat, 8  
 tít 130 Leit:  
**MIKSA**  
 AAT 150, HOL  
 borítékon rö  
 zatot kap pós  
 ását P. R., az  
 sítőja garantálja

**NYA**  
 egessegek.  
 pulover leg  
 bban csak

**tt-**  
 ótér 13.  
 ak:  
 — lei 35  
 — lei 67  
 — lei 97  
 — lei 87  
 t mellett portó  
 tok.

**Keletben**

# KÖNYV UJDONSÁGOK

**SZASZANOV**  
**Végzetes évek**

az európai katasztrófa a cári Oroszország háborús külügyminiszterének beállításában. Poleologue nagyszerű naplójának szerves készítője.

**Ára 408 lei.**

**Kolumbusz Kristof**  
**igaz kalandja**

Ira: **MARIUS ANDRE.**

**Ára 198 lei.**

Maurice Paleologue  
**II. Sándor cár tragikus regénye.**  
**Ára 128 lei.**

**Lucien Murat**  
**hercegné**

**Nagy Katalin cárnő szerelmi élete.**

(A híres cárnő első ösztöne, leplezetlen életrajza.)  
**Ára 128 lei.**

**TOLSZTOJ**  
legnagyobb szerűbb regénye

**Karenina Anna**

ujra kapható. — A kötetes 1060 lapos regény **ára 184 lei.**

Ujra kapható **TRDŐS RENÉE** könyve  
**A nagy sikoly**

(A népszerű író legkeresettebb könyve.) Az első és második kötet ára összesen 340 lei.

**Marian Harry**  
**Kleopatra**  
**szerelmi élete**

Egyptom hírneves királynőjének aki egymásután hódította meg a római birodalom fejeit, első magyar nyelvű életrajza. **Ára 136 lei.**

**Mauriak**  
**A méregkeverő**

a lélek poétájának, első magyar nyelvű könyve. A ma regényei sorozat. Ára izléses vászonkötésben **231 lei.**

Lehetetlen szabadulni **Wallace** igazgató regényének varázsától. Olvassa el

**A Poliantha titka**  
című regényét és ön is megerősíti ezt. **Ára 136 lei.**

**A titokzatos banda**  
**Ára 190 lei.**

**Zola**  
**A pénz**

**Ára 289 lei.**

**SHAW**  
**Ember és felsőbbrendű ember.**

(Uj kiadás.) **Ára 170 lei.**

**Lugwigh Wolf**  
**A játékos**

**Ára 204 lei.**

A CLUJI  
**TACAMUL**

ezüstárnyában készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen

gyárral van ellátva.



**800-as finomság!**

Gyártmányaink minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők. — Viszonteladók: "TACAMUL"

Ezüstárnyár, Cluj, Strada N. Iorga 11/A

Telefon 4-82. Sürgőnycim: „Taoşmul“

**SZABÓ IMRE**  
förténeti regénye

**Az utolsó máglya**

**könyvalakban**  
is megjelenik. — A számozott példány **ára 120 lei.**

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában, Cluj, Str. Baroa L. Pop No. 10.

Telefon 4-93.  
**írógépek**

uj és használt állapotban. Ugyszintén számoló és sokszorosító gépek állandóan **nagy választékban** kaphatók. Nagy speciális javító műhely. Írógépek karbantartását vállalom.

**Finkler Antal**  
Cluj, Str. Reg. Maria 9.

**179 L. Halló vidék! 179 L.**

A következő 7 tárgy asszonyok és leányok részére: 1 pár cipő valódi táppal; 1 pár cerna harisnya; 1 pár selyem harisnyatartó; 1 doboz puder; 1 üveg kölnivíz; 1 kis üveg parfüm; 1 tubus ajakpirosító (kivételei nélkül külföldi áru). Szállítunk az egész országba utánvét mellett. Postaköltség 21 lei. — Kijelöljön sürgősen rendelést a következő címre:

**Oficiul Orientului**  
Strada Lascar Catargiu 16. — Bucureşti, III.

Bármilyen  
**viszketegséget**  
és sömörös bőrbajt a test bármely részén, arcon, fejen, kezen, lábakon is megszüntet Dr. Biró-féle

**Antrasol pasta**

Teljesen ártalmatlan. Nefogadjon el más **1 tégely ára 60 lei.** Postán 3 tégelyt 180 lejért küldünk bérmentve. Főraktár: Dr. Biró gyógyszerár Cluj (Kolozsvár)

**APRÓHIRDETÉSEK**

Egyszeri közlésnél egyszerű 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési dírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

**Hajhullás**  
és hajkorpa ellen legjobb szer az **„Egger-Petrol“**  
Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában

**Villanymotor**  
Ganz, 2 lóerős, 1200 fordulatszám, 42 periódus, 150 voltos, váltóáramu, eladó. — Megtekinthető: Tordai Söraktár, Dorobanţilor 11.

**Előpatakon** 15-en elsősorban כשרות. Külön tejes konyha a brassói ort. főbbi hechscherjével. Káhn I. 607

**Pince**  
cca 250 m., világos, raktárnak, műhelynek kiadó. Malom-utca 28.

**Szakképzett**  
pap kereskedő állást keres angró vagy de tail üzletben, szombat megtartásával. Cim a kiadóban. 600

**Incassol** vagy raktárnoki állást keres önálló kereskedő, 50 ezer lei kauszóval, lehetőleg azonnalra. Cim a kiadóban.

**Intelligens** zsidó-leány, német nyelvtudással, orth. zsidó családhoz gyermeknek mellé, esetleg főzéshez ajánkozik. Megkeresést, megbízhatóságát jelgére a kiadóba kérek. 608

**Sofőri** állást keresek azonnalra, ahol a szombatot megtartatom. — Ajánlatokat „Vizsgázott sofőr” jelgére a kiadóba kérek. 598

**Svabbogarakal**



muszkákat biztonságosan kiirtja Svabogarakal. Hivatalos bizonyítvánnyal garantáltan mérgegmentes. Embernek, háziállatnak teljesen ártalmatlan. — Egy csomag elegetteljes kiirtáshoz. Utánvét 55 lejért szállítjuk. — Viszonteladók: **Mythos Vegyi - művek Rt., Braşov, Telefon 4-32.**

**4**  
**olcsó ifjusági könyv**

- Tábori Piroška: A szamos-parti gyilkosság 40-
- Jókai Mór: A laotungi emberkék 25-
- Kosáryné Réz Lola: A boszorkányvár 25-
- Az elvarázsolt kastély 40-

Most jelent meg  
**SIPOS DOMOKOS:**

**Uágtat a halál**  
a korán elhunyt erdélyi író posthumus versei. A versek ele Szentilari jeno írt részletes életrajzot.  
**Ára 70 lei**

KAPHATÓ  
AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYABAN  
CLUJ

**Rönköt tölgyet diót**  
vásárol, ugyszintén másat is, lehetőleg 40 cm-től felfelé, de 30 cm-től is. **Feuerstein** Kálmán fakereskedő, Cluj, C. Victoriei 61. Csak komoly tétélekre kérek komoly ajánlatot

**KIADÓHIVATAL**  
Str. Baroa  
**SZERKESZTŐSÉG**  
Éjjeli telefon  
**ELŐFIZETÉSI**  
Egész évre  
Félévre  
Negyedévre  
Egy óra  
**XI évfolyam**  
1928 júni  
5688 S

**A konfer**  
**sárol az**

(Timisoara-Te)  
Uj Kelet tudós  
kadatlan manka  
jeli órákban vé  
nosta konferenc  
konferenciát az  
nelében mellán  
a munka konfer  
len eddigi konf  
pasztalni ugy a  
tusok részéről a  
tikus munkaaka  
tírelmet, amelle  
lalkoztunk. A k  
perceőtől kezdve  
peronyi szímet.  
dolgoztak a de  
az elfaradásnak  
áruíták volna el  
aggódás és a le  
lösségérzet hang  
Ez a tény nag  
ték le a konfere  
a bukaresti és  
akik örömmel h  
erdélyi cionizmu  
deli kísérletezes  
mozgalom az  
olyan vezető cio  
nizmus nem esu  
lobbanás, vagy  
dó átorientálód  
hely életél, an  
világnézetből fa  
Tulközel vagy  
lemérhelnénk a  
eredményeit és  
az ott végzett m  
lározatok komo  
arra, hogy evve  
délyi zsidó nem  
mekonyebb fázi  
en mindonekel  
teljes ujjáépítés  
célhoz vezető k  
nizációt minden  
tőség teljes szer  
meg, az eddigi  
pán tanácskozó  
got csekély tagl  
kakörrel ellátot  
bizottsággá vált  
déli tagozatain  
háromhónapos  
folytatását hatá  
melytől a cioni  
munka uj ritm  
ják.  
Döntő jelentő  
ama határozatá  
pénzügyeinek k  
és a cionista p  
időjleg egy sa  
sarlását határo  
valósítása révén  
szövetség régi  
megoldást, ame  
főbb akadálya  
duktiv munkán  
Belpolitikai  
mérőföldes lépés  
ferencia az erde  
niai zsidó kiseb  
közölként hatott  
gyalásai során  
az a bejelentése